

no de. Rui hoc fecit premij quid
 meret. sequitur. **E**rit tanq lignu
 qd plantatu est se d' de curfus aqz
 Multi simplr itepant: a dicunt.
 Quo lignu si plantatu fuerit iuxta
 aqs necesse e vt vireat a n siccat. e
 qz hnt radices ei? huores vniuiat
 Sic qaiq legē dei meditat: ipsa le
 gis meditatio virore ei facit a vitā
 Hoc illi simpliciter mpretant. Nos
 at spūalib? spūalia opates i pū.
 iij. de sapia legit. Lignū vite ē omī
 bus ophtendūb? eā. Et fm aplm
 xpūs dī virtus a dei sapia. Si aut
 sapia lignū vite est: ipsa at sapia
 xpūs super Ezech.
Brego. omel. pma.
 Rui plātat? est se d' de curfus aqz.
 qz icarnat? est iux lapsus v iuxta
 peccata a nō in peccatis de fluentiu
 p locū. Naz aqz pti itepant in
 Apo. **I**de Aug? i Jero.
 Vides g qm qui btūs vir a scūs ē
 huic lig? a sapie opat: hoc est xpō
 filis erit: sic dicit aplus. Cōfidē nos
 facit v faciet i celestib? a regnare
 huic. a laodicie ecclie in Apo. dicit
 Rū viceit dabo ei sedē meū i thro
 no meo. Videtis g qz cū xpō regbi
 m? i celo de q adhuc sū dicit. qd fru
 ctū suū v pmissionē suā: dabit i tē
 pore suo. hoc ē **C**ollec. Rū dī
 in die iudicij. **C**ollec. at ele
 ctis suis Mat. xxvi. Venite bndicti
 pūs mei p cipite regnū. Et ne qsqz
 de xpī pmissionē dubitaret ole qnē
 subūgit Aug. **E**t foliū ei? nō de flu
 et v vbu ei? nō erit irritū qz verbū
 domini manet in eternum.

Casti. a mīuē dūm verba folijs
 fruct? regūt: sic pmissio es suas et
 ista custo dūt: et oia qaiq faciet
 pspabunt: tā facta q dīta eius.
 Alii autē i sensu morali pōt exponi
 ab illo. **H**ugo. Rū lignū v q
 loco. **H**ugo. **R**ū lignū v q
 bit fructū suū. nō alienū vt ipoci
 te a fatue v gmes. q ambulāt v ope
 rant bonū ad testimoniu alienū vt
 laudent: vel vt bti valeāt tpaliter.
 H iste btūs. l. vir: fructū suū dabit
 volūtariē nō coade: fm illd apli. ij
 ad Coi. ix. **N**ō ex tristitia a nātate
 Dilatē em datorē diligit de? i tpe
 suo. **T**emp? vniūscūsqz bñfaciē
 di ē pūs vita. **V**n Eccl. ix. **R**ū qaiq
 pōt facē man? tua instāter opare:
 qz nec op? nec ratio: nec scia: nec
 sapia erūt ap d inferos q tu ppeas.
Nūc g i pūti vita ē tēpus bonū faci
 endi. a i alia vita post istā erit tps
 mercedē recipiēdi: fm q dicit Apo.
 ij. ad Coi. v. **O**mīs nos māifestari
 oportet aū tribunal xpī vt referat
 vnusqz ppa corbis sui a corpis p
 vt gessit: siue bonū: siue malū. Et
 foliū ei? nō defluet v vbu bti viri
 nō erit otiosū: s erit aliis vtile. **V**n
Greg. **O**ciosū est vbu qd caret ra
 tiōe iuste nātatis: aut intētōe pie
 vtilitatis. a oia qaiq faciet pspa
 bun. **R**ūa p oia sua tō
 tur. **R**ico. ad sempitnā beatī
 tudinē pducet. **V**n ad hō. viij. di
 ligētib? deū oia coopant in bonū
 his q fm ppositū vocati sunt scī.
Collec. **E**t qm opposita iuxta
 se posita magis eluce

sciant. **I**dem postq̄ dixit de bñti
dñe iustiviri: o se qñe enarrat in fe
licitate impioꝝ ad finē q̄ p̄t̄m eo
rū spnat q̄z pena coḡscit. **Vñ** dicit.

Non sic im
p̄ nō sic. **Iero.** dicit nō sic: hoc
i hebreis volumib⁹ nō habet: s̄ nec
in ipsis. lxx. iterp̄tib⁹. **Raz** exēpla
Origēsi cesariēse bibliotheca legēs
tm̄ semel repp̄e **Cassi.** Ac si di
ri scriptū.

erit sic impi⁹ vt sup̄i⁹ dixit de viro
iusto: s̄ sunt tā q̄ cedūt
q̄ puluis.

Glo. p̄uis fug
gestiōibus non hñtes hñores; gr̄e
quē p̄icit vent⁹ a sup̄bia q̄ vento
op̄at. q̄ petit altaret inflat: a facie
terre a presentia vite eterne.

Cas. Homo em̄ terren⁹ qñ in
stat seductorio vento sup̄
bie de soliditate terre v̄uentiū qñ
puluis abijcit. q̄ sua leuitate ad
firmamētū mādatoꝝ dei se tenē nō
potit.

Iero. Qui nō in coḡue pul
it. **Iero.** veri op̄at. q̄ q̄ciq̄
illū aura tēptatōis diabolice traxerit
illuc errore p̄ducit nihil h̄z soli
dū: s̄ qd h̄z h̄.

Rico. Vñ de fo
ad penā h̄z. **Rico.** ura culpe
deijcit in foueā ge hēne. p̄t qd sub
dit.

Iero nō resurgūt impij v̄z in
fideles ydolatre: in iudicio.

Cas. Nā si ad iudiciū resurgē
est p̄ suis factis quē p̄iaz
reddē rōez. merito illi dicunt in iu
dicio nō resurgē q̄s iam coḡscit di
uina s̄ua dānasse: sic Jo. iij. dicit
Qui nō credit iā iudicat⁹ est.

Aug⁹ Resurgēt quidē impij:
s̄ nō vt iudicent. q̄ iā

certissimis p̄nis destinati sūt. nē q̄
p̄tōres a falsi xp̄iani q̄ verb⁹ osten
tes deū: factis at negat. hi at nō re
surgēt i oculo iustorū: vt iudicent
s̄ forte vt iudicent. **Item Iero⁹.**

Rico. Dic oclū debet scribi p
e q̄ i hebreo a i trāslati
one Iero. accepta imediate ab he
braica veritate habet i o gregatōe
iustoz. Ita at o gregatio ē in bñ
tudine celestis: s̄m q̄ dicit in p̄s. xlvj.

Pncipes p̄lorū o gregati sūt cū dō
abra. **Hugo.** Duplex ordo ho
hā. **Hugo.** minū futur⁹ est
i iudicio. videlz: elcōꝝ: a reproborū

Alij iudicabūt a nō iudicabūt.
vt apli a aplici viri: q̄ non solū le
galia p̄cepta sua uerūt: s̄ etiā cōsi
lia euāgelica impleuerūt de quib⁹

dñs dicit in euāgelio **Mat. xix.** Vos
q̄ reliquistis oia a secuti estis me: cur
sederit filius hoīs i sede maiestatis
sue sedebitis a vos sup. xij. thronos
iudicātes. xij. trib⁹ isrl.

Alij iudica
būt a saluabunt vt mediocriter
boni q̄ vite maculas lacrimis terseūt

Vel p̄cedētia delicta eis deleuerūt
quib⁹ iudex venies i dex̄a o s̄istēti
bus dicit. Esurui a debilis in mā
ducare: a ceta q̄ ibidē sequūt.

Alij
iudicabūt a dānabunt vt mali
xp̄iani q̄ p̄tā sua nec lacrimis terse
rūt: nec elemosinis redemerūt.

Alij
nec iudicabūt nec iudicabūt sed
dānabūt: vt increduli a hi in iu
dicio nō resurgūt. q̄ in sua infideli
tate dānati sunt vt dicit i glō.

Ratio p̄dictoz redditur cū dicit.
Rico. Vniā nouit dñs vi
am p̄tōꝝ p̄cessum iustorū

Rico. Vniā nouit dñs vi
am p̄tōꝝ p̄cessum iustorū

Handwritten notes:
Vniā nouit dñs vi
am p̄tōꝝ p̄cessum iustorū
Vniā nouit dñs vi
am p̄tōꝝ p̄cessum iustorū

Handwritten note:
Impi⁹ q̄ dñs dicit
q̄ nō resurgēt

Handwritten note:
Vñ dicit iā iudicat⁹ est

quif vox xpi: dicentis. **E**go autē
cuius disciplina iudei repulerunt. **C**ō
stituitur suus rex ab eo. **I**ta deo patre
sup syon monte sem ei. **I**ta super
ecciam quā montē appellat ppter
eminentiā honoris a firmitatē fidei
Syon hebreā lingua dī speculatio
q̄ ppter aptat eccie: qm̄ pmissi
ones dñi mentis puidētia cōtuetur:
sup quā reuera xpus ē rex: qm̄ ab
ipso regit atq; disponit. **P**redicans p̄
ceptū ei. **H**oc est doctrinā euāgelij
Ite **I**ero. **H**ugo **D**eim̄ xps de
a **Aug**. **H**ugo clarat suam
eternā gnatōez quā h̄z a p̄dicēs
Dominus. **I**p̄: **L**ixit ad me filius
meus tu. **H**oc etiā legit dixisse vōli
ter de filio i baptisimo **Matth**. in. a
in trāfiguratoe **Mat**. xvij. **E**go ho
die genui te. **C**as. **N**odie enim
eternalit. **C**as. ap̄ d̄u nullo
initio icipit: nullo fine cōdudib. **N**ō
enī est ibi: neq; fuit: neq; erit. **S** sp̄
māet: sp̄ est. **E**t quicq̄b dixeris illi
est hodie: sic **Apo**. ad **Heb**. xij. ait
Iesus xpus heri a hodie a i eternū
l genui te. **I**amē de lumine: omp̄s ex
oip̄tē: de **ver**. d̄o **ver**. de quo
ad **Heb**. v. scribēs. ait. **S**p̄ lēdōz glie
a figura sube ei. **H**oc fides catholi
cā: hoc sanitas mētis itelligat: vt
vniq̄it̄ filij a p̄ie nec natura nec
tpe nec pt̄ate debeat separi. **I**tem
Aug. **S**e. **Aug**. **V**ox dei p̄is
quātur. **Aug**. **P**ostula a me a da
bo tibi gētes. **I**vt noi xp̄iano copu
lent atq; ita a morte redimātur a pos
sidentur a deo. **V**n̄ subdit. **L**in heredi
tate tuā. **Q**uā postulaueras ad eo

ruj salute: a q̄ tibi fructificet spiri
tua. **I**ero. **A**c si dicat: duz iudei
tia. **I**ero. **N**oluerit te recipere oēs
gētes tibi veniet i hereditate. **L**a pos
sessionem tuā terminos terre.

Rico. **Q**uia tpe ap̄loū fides
xpi diuulgata ē p̄ vni
uersuz mūdū: sm̄ q̄ p̄dictū fuit in
ps̄. xvij. **I**n oēs terrā exiuit sonus
eo. **C**as. **C**ū em̄ dicat: dabo tibi
eū. **C**as. **I**n possessionez terminos
ēre: hoc natura hūanitatē xpi acce
pit qd̄ ipse i sua natura dīma sp̄ pos
sedib. **R**eges eos. **I**lli em̄ regunt
q̄ ad salutis dona pueniūt. **L**in vir
ga fer.

Rico. **D**er hoc designat
rea. **R**ico. **P**tas xpi insupa
bilis a etna: sm̄ q̄ p̄dictū fuerat
Daniel. vij. **A**spicebā in visioe no
ctis a ecce i nubib; alij q̄si filij hoīs
viebat: a vsq; ad antiquū diez pue
nit a dedit ei pt̄atez: honorem: a re
gnū. **E**t subdit. **P**tas ei; pt̄as eter
na q̄ nō auferet a regnū qd̄ nō cor
rūpetur. **L**a tanq̄ vas figuli cōfrin
ges e. **Aug**. **C**ōtēres i eis hoc
os. **Aug**. **E**st i p̄dōrib; terre
nas cupiditates: a veteris hoīs lu
tulēta negocia a quicq̄b de peccati
limo cōtra.

Iero. **C**hristus ē figu
rū est. **I**ero. **L**us. a hō ē vas
qd̄ cōfringit hic i p̄mā: vel i die iu
dici i igne. **D**eim̄ p̄pha hortat oēs
ad obedientiā a fuitiū dei: dicens.
Aug. **E**t nūc. **I**ā vos inoua
ti cōtēris i vob; lutis cu
piditatib; q̄ ad p̄teritā vitā pt̄inēt
fadi estis. **R**eges. **I**ā valētes regē
quicq̄b i vobis fuile atq; bestiale ē.
a nō q̄si aerez: cōtēres: s; castigātes
b. ij.

Julius [unclear]
[unclear]

Expositio de p[ro]p[ri]o
m[od]o m[od]o

vestra culpa a fuituti subijciētis.
Glo Intelligite ista p[ro]dita
 et si p[ro] vos non sufficitis
 Lerudimi. Lab alijs. Lq indicatis ter
 ram. v. temitate in vob. Et vt oib[us]
 tolleret elatōez q[ui]s reges appellat
 subiūgit dñter. **S**eruite dño in ti
 more. **Vñ** Bern. Serui
 filiali. **Rico** am[er] i caritate il
 la q[ui] timorē pellit: labores nō sentiūt:
 merita nō intuet: p[ro]mū nō req[ui]rit:
 a plus oibus virget. Nullus terroz
 sic sollicitat. nulla p[ro]mia sic inuitant.
 nulla iusticia sic erigit. Et ne fuiti
 um ei[us] durissimū aut tristissimū
 forte putaret: subiūxit. La exultate
 ei. p[ro] cordis deudtōez a eleuatōez i
 deuz. Diciē em[er] exultatio q[ui]s e[st] salta
 tio. cu tremore. **Doc** addit ne di
 cta exultatio in dissolutōez vertat
 sic faciūt dissolute i ecclia cantātes:
 cū tñ ois cant[ur] eccl[esi]astice ad exi
 tandā deuotionē fidelīū ordinet.
Aug Etiam sic p[ro]t accipi **Et**
 nūc reges intelligite. v
 etiā nūc me rege constituto nolite
 tristes esse reges ēre: q[ui]s vest[ri] bo
 nu[us] vob ablatū sit: s[ed] intelligite poti
 us: a Lerudimi. vos h[ic]e sup[er]iorē iu
 dicē oia dare vident. **Id** em[er] vobis
 expedit vt sub illo sitis a q[ui] a itelle
 dus a eruditio vobis dat. Etiā vo
 bis expedit vt nō temē dñem: sed
 dño oim fuitatis: a exultetis in bñ
 tudie certissima a sincerissima cau
 ti: a circūspiciētis ne ab ea p[ro] sup
 biā decidatis. **App**rehēdite disci
 pli a subijcite vos hūi
 nā. **Rico** liter discipline xp̄i
 ane. ne q[ui] irascat dñs si nō apre

hēdatis ei[us] disciplinā. La p[ro] se q[ui]s
 lpeatis de via iusta. La via verita
 tis dedit. **Cas** Vel peatis a cele
 nādo. **Sti** rege xp̄o q[ui] est
 via recte abulancū: dux ad vitaz
 euntū: iter ad bñtudinez festman
 tiuz: sicut ipse dicit in euāgelio. Ego
 sum via: veritas: a vita. Viap[ro]te
 icarnatōez: p[ro] quam bonis vinēdi
 p[ro]bet exemplū. veritas p[ro]pter iudici
 um. vita p[ro]pter deitatez. **Et** q[ui] ad dedit
 natōem vie veritatis sequit dñia
 punitio. **Id** subdit. **Q**u[m] exar
 serit i breui ira ei[us]. v auz de creuerit
 v[er]idēam inferre q[ui] imp[er]is a p[ro]dōri
 bus p[ro]p[ri]a. **Li** breui ira. **h**
 ratur. **Iero** est in exitu vni
 us cuiusq[ue] hoīs: vel i die iudicij vt
 est illud. **C**uz em[er] dixerint homies
 pay a securitas: tūc veniet eis repē
 tinus in **Glo** Modo de[us] nō ad
 terit. **det** auz castigat
 vt p[ro]p[ri]a. **h** i futuro ardebit. q[ui] mil pa
 ciētē ei[us] ampli[us] erit. l bñ oēs. l erūt
 lq[ui] o[mn]idū. **Rico** Rui modo in
 in eo. **afflictōe** posi
 ti non frangūtur ipaciā seu despa
 tione: s[ed] fiducialiter expectāt remu
 nationē vi **Colle** Modo dux
 te futuro. **dist**rici iu
 dicis ira differet: a p[ro]dōr in desiteri
 is aie sue laudat dñi iustus tribula
 tiones a angustias sustinet: q[ui] ma
 loz pena: q[ui] iustoz gloria sit non
 apparet. **D**ine est q[ui] **Job**. ap[ro]lus
 ait. **Carissimi**: nūc filij dei sumus
 a nondū apparuit q[ui]s erim[us]. **Scim[us]**
 q[ui] cum apparuerit filies ei erim[us]:
 q[ui] videbim[us] eū sicuti est. **Tūc** p[ro]fē
 cto apparebit q[ui] fallax hui[us] mūdi

fiducia extiterit: q̄ transitoria vi-
ta: q̄ breuis gloria: q̄ praua volu-
ptas: q̄ falsa p̄spitas: a q̄ cito trā-
sit q̄cqd̄ hic carū et p̄ciosū fuerit.
Ergo infelices q̄ in talib⁹ cōfisi sūt
s̄ beati omnes q̄ cōfidūt in eo q̄ est
bene dāis in secula seculorū. Amē.

Domine quid
multipli. Titul⁹ hui⁹
psalmi talis est: psal.

Dauid cū fugēt a facie Absalon fi-
lij. **Cass.** Legit. ij. R. xv. q̄ Ab-
salon dū p̄ez suū Da-
uid crudeliter inseqrēt: mule impe-
tu p̄duct⁹ in cōdensā quercū ramis
eius comā nectētib⁹: in aeris subli-
mitate suspensus est. P̄figurās
Judā traditorē dñi qui in odat⁹ la-
queo vitā. **Aug⁹** Hūc histoie
simuit. **Aug⁹** alludit titul⁹
de q̄ tñ non agit p̄s. sed de signato
historie & de passiōe a resurrectione
xp̄i. qd̄ maxime p̄tz in eo qd̄ in eo
de⁹ dicit. Ego dormiui a somnu⁹ ce-
pi: a exurrexi. Dauid em̄ xp̄s intel-
ligit: vt in titulo p̄cedētis p̄s. dictū
est. Et Absalon filij⁹ Dauid Judas
intelligit quē xp̄us cū alijs apl̄is
filiū in euāgelio vocat: dicens. Nō
possunt filij sp̄s̄i ieiunare q̄ diu cū
illis est spon⁹sus. A q̄ Judas xp̄s fu-
git: qñ illo ascendēte ad scribas et
phariseos cū alijs apl̄is in mōte⁹
secel. **Cass.** Et sic Dauid suspēso
sit. Absalon filio suo in
pace reguit: sic a suspēso Judas xp̄s
in gloria resurrexit. Hoc igit̄ intelli-
gēs **Edras** p̄ph. a. s. in facto p̄dicto
significari misterij⁹ passiōis et re-

urrectionis Jesu xp̄i & quib⁹ agit
p̄s. verba p̄dicti tituli posuit de hi-
storia. Cui⁹ tituli sensus est talis.
Psal. iste attribuit Dauid & xp̄o q̄
hic loquit. **P̄s.** inqt̄ agēs de eo qd̄
figtū est: cū fugēt Dauid a facie
Absalon filij sui & de passiōe et re-
surrectione Jesu xp̄i q̄ illa historia
figtā. **Cassi.** Testāte at̄ regum
sunt. **Cassi.** historia psal. iste
q̄nquagesimo actu posterior ē: qm̄
p̄st culpas adulterij et homicidij
Vie noscīt Dauid p̄secutio ab Ab-
salon filio otigisse. s̄ p̄ virtute sua
hic p̄s. op̄tū nūo p̄bat aptat⁹.
tenē em̄ tēcū locuz oportuerat: q̄
a sande trinitatis potētā: a tribu-
ane i se resurrectionis misteria conti-
ne. **Collec.** Et q̄ s̄m Augus-
bat. **Collec.** iste p̄s. p̄t accipi
vt sit xp̄i p̄ se a p̄ suis mēbris
cūctis viz fidelib⁹ in q̄cunq̄ angu-
stia ostitūtis. Loquit̄ ḡ ap̄ d̄ p̄phaz
simul ecclesia a xp̄us caput ei⁹ in
p̄cellas p̄secutionū ostituta p̄ vni-
uersuz orbē terraz: a dicat. L

Domine. de p̄z. quid multipli
cati sunt q̄ tribulāt me. L

Cassi. Secūdi p̄s. hoc q̄si filie
gatio icrepātis ē. hic at̄ amirat̄ cō-
tra se p̄plos exatatos q̄ ad eos co-
gnoscat̄ velle saluādos: sic i. xxxiij
p̄s. dicitur⁹ est. Retribuebāt m̄ ma-
la p̄ bonis. L multi in surgūt ad iusuz
me. L In tm̄ multi fuerūt vt etia de
nūo discipulorū traditor⁹ Judas il-
lis fuerat cōgregat⁹. Idē Aug⁹.

Hugo Falsi testes ex iudicis
resurrexūt in xp̄m vt
b. iij.

eū; morti tradent: sic ipse in alio
psalmo dicit. Insupererūt in me
testes iniqui. **M**ulti dicunt aie mee
non est salus: ipsi in deo eius. **Vt**
Matth. xxvii. pncipes iudeorū dixē
runt. Alios saluos fecit: seipm nō
pōt saluū facere. **Itē Aug. a Cas.**
HUGO etiā. Multi dicunt aie
mee pōt intelligi d fer
uenti tēptatōe demonū qui p suas
noxias suggestiones reddūt hoīez
pusillanīmē a q̄si despātū in seruo
re tēptatōis. a dicit i cogitatōe
nō est salus: ipsi i deo ei? eo q̄ nō
pōt sup̄are tēptatōes. sicut in be
ato **Benedicto** otigit: q̄ in tm̄ fuit
veratus carnis tēptatione ex me
moria asp̄cūs cuiusdā mulieris q̄
delibabat ex tēmo redire ad secu
lum. **S**equit̄ v̄ hūane nature
xp̄i loq̄ntis ad suam diuinitatē: a
oñdit tria p̄ q̄ dē p̄ adiuuat suuz
filiū incarnatū. **Prīmū** fuit v̄nio
diuine nature. cum hūana: auz diē.
Quāt̄ dñe. qui es verbū p̄is
oipotētis. **S**usceptor me es. **Q**uē
naturā. s. hūanā induisti nascēdo.
Quāz hūane nature susceptio ē ver
bi dei incarnatio. **Itē Aug. a Cas**
fio Ac si dicat v̄misti diuinitatē hu
manitati. **S**ecūduz fuit leticia qua
xp̄us hō letat̄ in deum. v̄nde subdit̄
[gloria mea]. **Tercū** fuit ōtēpla
tio q̄ ōtinue fruebat̄. v̄n̄ dicit. **[et**
exaltans ea]. **Aug.** v̄ mētē; me
put meū. **Aug.** am hūana;
q̄ caput aie nō absurde appellat̄: q̄
ita inlēsīt excellenti sup̄eminētie
v̄bi hoīem suscipiētis vt tāta pas
sionis hūilitate nō deponeret̄.

Cas. **V**oce mea ad dñm da
maui. **D**ices: p̄ clarifica
filiū tuū. **q̄ exaudiuit me.** sicut p̄
in euangelio dicit. **Et** dixit: sic auī et
iterū clarificato. **Et** addidit. **[de mō**
te s̄cto suo.] v̄ de diuinitatis excel
lentissima sūmitate: hoc est de iusti
tia sua: sic ali? p̄s. dicit. **I**usticia tua
sicut mōtes dei. **E**quū em̄ fuerat vt
natura hūanitatē assump̄te q̄ in
terris singulare paciētē monstra
uit exempluz: accipet in celis crea
turaū oīm principatuz. **Q**uī etiā
duo v̄sus sunt v̄x ecclesie in p̄so
na suoz fidelis. **Aug.** **[Tu** at̄ dñe
um: dicentis. **Aug.** **s**usceptor
meus es. **I**n xp̄o q̄ nos in celestib?
sedere facit v̄ faciet v̄na auz illo. p̄ce
dente em̄ capite cetera mēbra conse
quūtur. **[gloria mea]** cui? gratia
a misericordia talis suz. **q̄ exaltās**
caput meū] videlz xp̄m q̄ ascēdit
in celū. q̄ caput mulieris viri: a ca
put viri xp̄us est. **V**el caput meū
v̄ v̄niūsalisq̄ nostrū sp̄m vel mē
tem q̄ est caput aie. **E**xaltat̄ autē;
mens auz iam dici pōt. mētē fūio
legi dei vt cetera hoīs p̄tā s̄bdant̄
cū iam carnis resurrectōe ab sorbe
tur mors in victoria. **[Vocē mea]**
q̄ est intima cordis deuotio. **[ad do**
minū damauī.] **S**i aliene cogitacō
nes ab affectu orātis incurrāt nō
dū dici p̄t: voce mea ad dñm clama
uī. **N**eq̄ hoc recte dī: nisi cum sola
anima nihil carnaliū intentionuz
in oratione attrahens. loquit̄ dñō
v̄bi solus audit. **q̄ exaudiuit me**
de monte s̄cto suo.] v̄ d̄ illa iusti
cia sua q̄ literant̄ electi eius et p̄se

autores eorum puniuntur. Sequitur
vox christi. **Hugo** **8** scō vict.
dicentis. **Go**]

qui uoluntarie sustinuit mortem. **doz**
mūi. a passioni me sponte exposui
a demer. **Soporatus sum.** Transla
tio romana habet: a somnuz cepi
a moys sub **Cassi.** Nam sopō
secuta est. **Cassi.** ratio ista fu

it sacri corpis beata dormitatio. **Let**
exurrexi. qz caro mortalitate depo
sita immortalitate sumpsit a gloriaz
sempiternaz. **Sed** quare exurrexit
evidenter ostendit: dicens. **Lqz do**
minus suscepit me. Natura enim
humanitatis p se et ppria virtute
non potuisset resurgere: nisi eaz di
uina opotentia suscepisset: sic ipe
dicit. **Potestatem** habeo ponendi
animaz meā et iterū sumendi eaz.

Hugo dicit popul⁹ dei etiā il
lus Ego dormiui piger
ad bonū opus. a somnuz cepi in de
lectatione peccati. a exurrexi a mor
te peccati. quia domin⁹ suscepit me
de peccatoribus per suam gratiaz.

Sequit vox christi. **Non** timebo
milia populi. **Iudaici** **circūbantis**
me in passioe mea. **Exurge** dñe
a fac me **Augusti.** Mos est

Augusti. diuinarū
scripturātū persone dei attribuire
quod in nobis facit. **Vnde** est ill⁹
An experimentum queritis eius
qui in me loquit christ⁹. **Non** em̄
ait quo iubete loquor: sed profus
ipsam loationez illi tribuit cuius
munere loquebatur. **Saluum** me
fac deus meus] per gloriam resur
rectionis. **Habet** enim vnusquisqz

temptationes quibus circūalla
tus dicere potest: nō timebo milia
populi circūbantis me. **Quoni**
am tu percussisti.] a percussus fm mo
rem pphetie. qz ea que v̄tura pro
phetantur fm tempus futura sūt:
fm scientiam vero pphetantiuz iaz
pro factis habenda sunt. **Omnes** ad
uersantes mihi sine causa dentes
peccatorum contriuisisti. **Hoc** scdm
Augustinum sic legitur. **Dentes** a
maledica verbal. peccatoruz. **vide**
licet principum iudeorū dilaceran
tium maledictis filiu⁹ dei. **contriui**
sti. quasi in irrituz et in puluerem
perduxisti. **Quoniam** tu percussisti
omnes aduersantes mihi sine cau
sa. **sicut** in alio psalmo dicit. **Prin**
cipes persecuti sunt me gratis. **Rede**
etiā in p̄destinatione dicit de di
abolo a angelis eius: percussisti om
nes aduersantes mihi sine causa.
quoniam ipsi demones non soluz
in totū christi corpus: sed etiā in
singulos quo sqz priuatim seuiunt
Dentes peccatoruz cōtriuisisti. **Ha**
bet vnusquisqz maledicentes sibi.
habet etiā vitiorum auctores co
nantes eum a christi corpore preci
dere. **sed** **Domini** est salus.] a do
mini est nos saluos facere de morte
pecca

Hugo a hoc dicit pph
ti. **Hugo** ta ad homines.
deinde conuertit sermonem ad de
um mutando personam: a hoc per
figurā que uocatur methaplasim⁹
Vnde subdit. **La** super populuz tu
um benedi **Jeroni.** **Populo**
dio tua. **Jeroni.** credentiuz
benedictionem infundit trans mit
b. iiii.

tens eis spiritum sanctum. vel in futuro quando diciturus erit. Venite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Ad quod nos perducatur dominus noster Iesus christus qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Quoniam iuocarem. Huius psalmo preponitur titulus talis. in fine psalmi cantanda. **Rico.** Ad litteram psalmus est sonus vel modulatio pueniens ex organo. Et canticum dicitur sonus humane vocis. Vnde psalmi cantici dicitur modulatio organi cum humana voce sequente quam instrumentum precedente et voce sequente laudat deus. sicut in plerisque ecclesiis fit tempore laudis. **Glo.** Sed spiritualiter loquendo psalmus significat bonam operationem. et canticum letitiam mentis habitam de eternis: ut dicitur in plologo penitentis compilationis. Per hoc enim quod dicitur in finem: significat hic et in consequentibus titulus christus qui est finis consummans in presenti ad iusticiam et in futuro ad coronam. Vnde sensus penitentis tituli talis est. Psalmus iste qui dicitur ibi dicitur psalmus. quia monet ad benepandum est psalmi cantici dicitur bonam nostram operationem fieri in mentis leticia habitam de eternis dirigens nos in fine et in christum ad quem tendimus. **Rui** quidem psalmus est David propheta vel alicuius perfecti monentis ut vana seculi deserant atque dicentis. **Q**uoniam iuocare. Huius duodecim oratio

Aug. Exaudiuit me deus iusticie mee. et a quo est iusticia mea. Postquam indicauit hominibus se esse exauditum: deinde familiariter ei ex dilectione loquitur: dicens In tribulatione dilatasti mihi. et ab angustiis tristitie in latitudine gaudij de **Glo.** Quod gaudium duxisti me. **Glo.** est de pura conscientia et de spe. **Iero.** Et licet mihi vite eterne. **Iero.** in tribulatione auxilium tuleris: tunc ego misericordia semper indigeo. Vnde subdit. **Miserere mei et exaudi orationem meam.** Contra miseras huius vite ut incepta **Collecta.** Huius enim tua proficia. **Collecta.** iusti hoc proprium ut in omni quod dicitur aut agunt non solum suum profectum: sed etiam proximum edificationem querant. Vnde apte subiungitur. **Huius hominum.** Vnde dicitur prauorum patentium vsquequo. et quod dicitur eritis. **grauis coris.** et quod dicitur erit cor vestrum sarcina peccatorum et pondere iniquitatis grauatum: sicut de Pharaone legitur. Ingrauiatus est cor Pharaonis. **Aug.** Ut quibus dicitur raonis. **Aug.** ligitis vanitatem. et quibus vultis esse beati de terrenis: ut quibus temporalium rerum amore detinemini. **Hugo.** La queritis mendacium. et temporalia que dicuntur mendacium. quia promittunt securitatem et solvunt timorem: promittunt satietatem et solvunt esuriam. quia **scilicet.** v. dicitur. **Auarus non implebitur pecunia.** Sicque amatores suos decipiunt.

Aug⁹ **Et** scitote quoniam
mirificauit & mirabilez
ostendit. **dn̄s** pater sanctū suū
& filiū suū dn̄m ch̄r̄stū resuscitan
do a ad dexteram suaz collocaudo
ad quē vos qui estis graui corde de
lectis conuertī ab amore mundi. **Et**
p̄ eū dn̄s exaudiet me. **Orantez** p̄
reque eterna cōsequēda. **Cū** dama
uero ad eū cum cordis deuotione.
Ita et vos exaudiet si sic damaue
ritis et feceritis qd sequit̄. **Ira**
scimini a nolite peccare. **Hoc** duo
bus modis intelligi pōt scilicet. **Ira**
scimini & si primus motus animi
surgat ad iram qui iaz p̄pter penā
peccati non est in nostra ptate sal
tem non ei cōsentiat ratio vt mens
que intus regnata est s̄m deum vt
mente seruiamus legi dei: si adhuc
carne seruim⁹ legi peccati. **Aut** agi
te penitentiā & irascimini vobis ip̄s
de preteritis peccatis a vlt̄erius pec
care desinite. **q̄ dicitis**. **hec** m̄q̄ di
cite. **In** cordibus vestris. **a** nolite
esse populus de quo dicitur est. **La**
bijs me honorant: cor autem eoz
longe est a me. **In** cubilib⁹ v̄ris
hoc est in conscientijs vestris. **com**
pungimini. **hoc** ad dolorem peni
tentie refertur: vt seipsam anima
puniens compungat: ne in dei iu
dicio damnata torqueat̄. **Idem.**

Castio **Sacrificate** sacrifi
ciuz iusticie. de quo
sacrificio dicit in quinquagesimo
psalmo. **Sacrificium** deo spiritus
contribulatus cor contrituz. **Hoc**
sacrificiuz fit per penitentiā. **Quid**
enim iustius q̄ vt suis quisq̄ pec

catis pōtius q̄ alienis irascatur: et
seipsum puniens mactet deo. **In**
sacrificio iusticie opera iusta sunt
per penitentiā. **Castiodor⁹**

ergo uiuite a corda vestra diuini
tati semper munda offerite. **Addi**
dit quoq̄. **La** sperate in domino. **cō**
sequi i futuro salutaria promissa.
Sed quia vnusquisq̄ id bonū vult
imperare a deo qd diligit: et pau
ci sunt qui diligunt bona ad interi
orem hominem pertinentia: que so
la diligenda sunt. ceteris autē ad
necessitatem vtendum est: non ad
gaudium perfrendum cum dixit
set: **sperate in domino** subiecit. **mul**
ti dicūt quis ostēdit nobis bona.
Rue interrogatio ē oim stultoza in
quorum pacem et securitatem vi
te secularis desiderantium: siue eti
am de ipsa futura vita que nobis
promittitur dubitantuz vel despe
rantium: qui sepe dicunt. **Quis** no
uit si vera sunt: aut quis venit ab
inferis vt ista nunciaret.

Hugo **Quibus** respōderi pos
set q̄ xp̄us agnit⁹ est
reuerfus ab inferis. a **Lazarus** in
de reuerfus: multa de penis inferni
reca.

Aug⁹ **Magnifice** tñ a bre
lit. **Aug⁹** uiter oñdit q̄ bona q̄
renda sūt: eoz interrogatōi r̄ndens.

Ignatū est sup nos lumē vul
tus tui dn̄e. **hō** fact⁹ ē ad imaginē a

ilitudmē dei quā peccato corrupit
Et est imago creatōis i q̄ crea
t⁹ ē hō. **hō** q̄ ē supior vis aie
q̄ vult⁹ dei dī. q̄ sic p̄ vultuz hō ho
mini assimilāt et homo cognoscit

Facto ē ymago ^{creatiois} _{recreatiois}

hominem: ita per ratione; similes
sumus deo: a deum cognoscimus.

Hec autem ratio per peccatum pri
mi hominis deformata est: ac p hoc
homo dissimilis factus est deo. **Ite**
ē imago recreationis & gratia dei q̄
veatur hic lumen per quam refoz
matur ratio in nobis per peccatu;
corrupta. si tamen signetur & im
primatur menti nōstre renascēdo:
quod fit in **Hugo** Quia sicut
baptismo. **Hugo** moneta est
informis donec imago regis ei per
cuneū imp̄mat: ita ratio nr̄a defor
mis ē dōec p̄grāz. **Ho** Lumen
dei illustret.

Ho & vultus
ē gr̄a illustratōis q̄ imago creata
ē nascēdo si **Aug** Et ad hoc cre
gnatur. **Aug** do p̄tinere qd̄
quidam prudenter intelligūt illud
qd̄ dominus viso cesaris numo ait.

Reddite cesari quod cesaris est: et
deo qd̄ dei est. **Tanq̄** si diceret. **Sic**
reddis cesari numus: sic deo anima
lumine vultus eius illustrata atq;
signa.

Hugo Vel lumen vul
tus dicitur cruz
christi que nobis impressa est ite
rius & exterius. s. in fronte mentis
& exterius i fronte corp̄is in signū
regis no **Cassi** Cruz em̄ ē hu
stri.

Cassi m̄liū tuitio in
iūcta: superborū deicatio: victoria
christi: perditio diaboli: infernōrū
destructio: celestium confirmatio:
mors infidelium: vita iustoz. Quo
loco **Johannes** constantinopolitane
ciuitatis antistes quasi multifari
as diffm̄tionū stellas in crucis de
clamatōe lampauit: dicens. Cruz

est christianoū spes: romanoz
victoria: mortuoz resurrectio: ceco
rum dux: confessorū via: claudorū
baculus: pauperū consolatio. & ce
tera que in hunc modum ab eo di
uina inspiratione p̄fusa sunt. **In**
crucis enim impressione lumē est
vultus dei. quia semp in eis noscūt
radiare qui se aliqua non eligūt
prauitate polluere: sicut dicit apo
stolus. **Nolite** cōtristare spiritum
sanctum dei in quo signati estis in

die redem **Hugo** Hoc signa
tionis. **Hugo** autē nobis
impressum est in baptismo quod
quotidie nobis debemus imprime
te: vt legens euangeliū crucē facit
sup librū: facit & in fronte: & i ore:
& in pectore. quasi dicat. **Dic** est li
ter crucis que non erubescit: que
p̄bitio: que adoro. **Læd** isti leticiaz
in corde **Cas** Non em̄ ista; leti
meo. **Cas** ciam quā eāchm̄
tio vocis exp̄minimus: s; leticiam re
de fidei quam dñs bone cōscientie
prestare consuevit. **Tunc** enim re
ratiter letamur quando & recte cre
dimus: & adiutorio domini proba
bili nos cōuersatione tractam̄.

Aug Non ḡ foris q̄renda est
leticia: s; int̄ vbi signa
tum est lumē vultus tui. **In** interiori
enim hōie habitat xp̄us. **S; hōies**
tp̄alia sedātes nihil aliud nouerūt
dicere: nisi. quis ondit nob̄ bona
& regnū celoꝝ itra se eē nō vident.

Hugo Gaudet ergo solū ex
hoc q̄ **fructu** fru
menti: vini et olei sui multiplicati
sunt. **Hec** tria humana s; v̄sibus

Handwritten notes:
Cassi...
fructu...
vini...
olei...
multiplicati...
sunt...

necessaria pro omnibus tempali-
bus diuitijs ponuntur. //

Cassi. Recurat q̄ his tribus
additū est sui. Est enim a dñi p̄ais
vini qui de celo descendit. Est a vi-
ni; potū tuū de quo dicit. Calix
meus inebriās q̄ p̄clarus est. Est
oleū de quo dicitur. Impinguasti
in oleo caput meū. Ergo ista dei nō
habēt peccatores: s; sua & terrena
vñ corpus vivat & nō anima.

Aug. Multiplicatio em̄ nō sp̄-
v̄lertatē signat: sed ple-
tūq; distractōem mentis. Pax ani-
ma temporalibus voluptatib; dedi-
ta semp̄ exar̄desat cupiditate: nec
satiari potest. Et multiplici atq; eru-
niosa cogitacōe distenta simp̄le
bonū videre non sim̄t: neq; sentire
leticiā cordis in q̄ vir exultās ait.

In pace **Cassi.** Cōtra huma-
ni idipm̄. nos cumult^{no}
& felicitates caducas quas mund⁹
estimabat esse p̄cipuas: pulcerrī-
me pacē cordis obicit quā habē
non possunt q̄ secularib; actibus
implicantē. Pax em̄ ista habet trā-
quilissimā vitā que cu; sua mente
non litigat sicut facit pax peccato-
rum. s; ista pax cordis in dñi servi-
cijs pseuerans amena tranquilli-
tate p̄fruit. de q̄ dicit dñs in euan-
gelio. Pacē meam dō vobis: pacē
relinquo vobis. Sed ne istā pacē
tem poralem putares: addidit. in
idipm̄. In idipm̄ q̄pe dicit q̄ nul-
la reū vicissitudine cōmutat. sed
ipsum in se p̄manēs in cōmutabili
penitente consistit. **Sed** in catholico

idipsum est vna b̄ctio posita abū-
dialiter p̄ eternitate. **Domini** **si**
neq; p̄ntis vite signat. **Et** si futuro
Requiescā in futura b̄ctudine quā
iam requies dabitur sandis & glo-
riosa p̄fascō. & h̄o sp̄e firmissima
& verissima expectādo. **Quoniam**
tu domine singulariter in sp̄e **lette**
ne beatitudinis consequendē **con-**
stituisti. **Aug.** Singularis em̄
me. **Aug.** dicitur propter
electos quibus promittit̄ requies
eterna que negatur illis qui dicit
quis ostendit nobis bonas qui pa-
cem que cū bonis terrenis et in
eisdem multiplicari. Perit em̄ hec
multiplicitas et singularitas tene-
tur in sandis: de quibus dicitur in
Act. apostolorū. Multitudinis cre-
dentium erat cor vñum et anima
vna. **Singulares** ergo & simplices
& secreti a multitudie ac turba na-
scentium rerum atq; morientium
amatores eternitatis & vnitatis es-
se debemus si inherere cupim; vñ
deo ac domino **Iesu christo:** cui est
honor & gloria in secula seculorū.
Amen.

Uerba mea
auribus. **Titulus**
hui; psal. talis est

Aug. In finem pro ea que he-
reditatem consequitur
psalmus **Dauid.** **Intelligitur** hic
ecclesia que accepit hereditatem:
scilicet vitam eternam per dominū
nostrum **Iesum christū** vt posside-
at ipsum deū; & ab ipso possideat.

vel desideris corporis nunquam va
cādo a sic. video . v. cogitādo . quo
niaz nō dē volēs iniquitatē tuas . qz
pām mōile contrariat eqtati tue .

Cass. Quid emz aliud deus po
test velle: nisi qd pbat
ipse p̄cipere sicut psa. ait. Ego suz
deus qui loquor iusticiaz: a annūcio
recta. Sed tu deus nō vis iniquita
tem. Idcirco Non habitabit iuxta
te malignus . p hoc p̄dōres signat a
regno dei excludēdos. qz nulla con
uersione mutati sunt. Naz licet eū
carnaliter tm̄ videant quos reat
inuoluit: sicut scriptū est. videbūt
in quez compūserūt: iuxta ipm̄ tm̄
habitare nequeūt qui gehēne cru
ciatione damnādi sunt: ad didit.
Neqz pmanebunt iniusti . q̄ bona
opa nō fecerūt Ant̄ oculos tuos .
qm̄ gratia a dono tuo priuati sunt
Per hoc ostendit eos in iudicio do
mini esse venturos . s̄ ante oculos
dñi merito pmanere non dicūtur
q̄ in tormēta perpetua mittēdi sūt.

Iero. Si enim deus ignis est et
ignis cōsumēs est: quicū
qz stipula est: quicūqz lignū est: su
giat ab igne ne cōsumat ab igne.

Cass. Nihil est qd deus non vi
deat: dñm̄ vbiqz p̄sens a
totus esse noscatur. Sed illi recte
corā ipso esse minime dicunt q̄ ab
eius gratia et dono priuādi sunt.
De quibz sub dñe. Odisti . Odū
dei auersio gratie ip̄sius intelligit
qz odū deserit omne illud qd exē
tur a despiciatur. Et idē dñs dī odi
re a dese . **Hugo** Ad argumētuz
vire. **Hugo** quo dī per illud

Cap. xi. Diligis omnia que sunt et
nihil odisti eoz que fecisti: et dēf.
De nō naturā odit quā fecit s̄ viti
um qd nō fecit. Et sic dī hic. Odī
sti omnes qui opant iniquitatē.

Cass. Non dixit qui opati sunt
qz illi tantū in iudicio dā
nabūtur q̄ vsqz ad finē vite sue se
crimine nefādo cōmaculāt. adiecit
qz lp̄des oēs q̄ loquūt mēdaciū .

Hugo S̄z oītra p̄s. dñe. Omis
hō mēdax. **Solutio.** hic
loquūt de mēdacio qd est peccatū
mortale. Et ibi. Oīs hō mendax: lo
quūt de mēdacio qd ē pām̄ vīale.

Collect. Ad cuius intellectū no
tandū qz **Aug.** m. li.
de mendacio ponit octo ḡna mēda
cior. **Prīmū** est cū negat aliquis
articulus fidei vt xpm̄ nō esse natū
de virgine: vel simile. **Secundū** ge
nus est mendaciū detractōnis: vi
delicet falsum testimoniū in causā
crimināli. **Tertiū** genus est testi
moniū falsum corā iudice in cau
sā pecuniaria. videlicet illoz qui
totā die faciunt os suuz dulce mē
dacijs pro lucro. **Quartū** genus
est quod fit sola mentiendi fallen
diqz libidine. sicut quando quis fi
ne causa a utilitate: sed sua stulti
tia instigante delectatur mētiri. Et
hoc appellat **Augustin.** mīruuz mē
daciū. **Quintū** genus est men
daciū adulatōis vt q̄s placeat ali
is. et hoc ē turpe mēdaciū. **Sextū**
genus est quod nulli obest a p̄dest
alicui: vt si q̄s sciēs pecuniā alicui
ius iuste tollēda: a fure vl̄ p̄done
vbi illi pecuniā sit mētiat se nescire

de iusticia. Vbi malū p malo da
tur qd non facit deus qui solem su
um oriri facit sup bonos a malos.

Deinde subiungit causam quare de
beat de duci: videlz ppter inimicos

me. **Jerom.** Rū mibi intrare in
os. domū tuā cupiēti
laqueos pō. **Glo.** Propēea q̄
nūt in via. **Glo.** so te dirige
in cōspēctū tuo. v. in cōsciētia mea

vbi tu solus vides. **Via** me a. Qua
itur ad te ne deuiem a doctrina tua
exemplis aut verbis p̄dōz vel he
reticōzū inimicōzū meozū p̄dōzū

q̄ū iudicio sūt. **Jerom.** **Q**uoniam
ē credendū. **Jerom.** nē i ore eoz
veritas. v. non hnt xpm veritate in
ore suo. quia nec in corde hnt.

Glo. **C**or eoz vanū est. quia
cor eozū fallit de peccato.

Putans quidē p̄cām nō esse p̄cām:
a esse p̄cām quod non est peccatū.

Et de pena peccati etia; fallūt. q̄
pmittunt sibi impunitate;.

Aug. de quib; adhuc subditur.
Sepulcrū patēs est gutt eozū.

Cas. Sepulcrū em patēs gut
tur est mentientis a adu
lato.

Aug. Rū mēdacio a blā
tis. **Aug.** da adulatione tra
hunt in se quos ad p̄cā illectant

vt eos tanq̄ escam deuorāt a; in
sua; vitam.

Hugo. Sicq; lū
cōuertunt. **Hugo.** Sicq; lū
dolose agebant. v. non solū doloz

loquebātur: s; etiam ad effectuz; do
los suos pducebant.

Jerom. **Cassio.**
Deinde non optando: s; pphetando
subdit. **Iudica illos deus.** v. iudi
cabis ipsos puniendo.

Ram trans

latio hebraica h;: odemna eos. Et
sic. **Et** cadant a cogitatiōibus su
is. v. frustrentur a cogitatione et

spe sua qua sperabant a cogitabāt
de longavita a sanitate a diuitijs

[s; m multitudine impietati eoz]
v. peccatorum suozū. **Expelle eos.**

ab eterna hereditate. vt q̄ magis
peccauerunt longius expellantur:

a p̄fundius cadant in lacum infer
ni. **Simile est illud Apocal. xvij.**

Quantum gloriauit se a m delicia
is fuiti tantuz; date ei tormentum.

Jerom. **Aug.** a **Cassio.** Causa dam
nationis eorum subditur. **Quom**

am irritauerunt te domine.]

Jerom. Tu domine dulcis es per
naturam: s; quicūq; pec
catores sunt: naturam dulcedinis
in vitio suo vertūt i amaritudie;

Hugo. Postq̄ impioruz; de
bitas retributiones
asseruit ostē p̄mia bonoz; subdit:
dicēs. **Et** letent omnes qui spāt

in te domine. **Et** spe enim sequitur
leticia spiritualis. **Vnde** subditur.

In eternum exultabunt. v. sine fi
ne. **Aug.** **Aug.** **Aug.** **Aug.**

Aug. **Aug.** **Aug.** **Aug.**

Aug. **Aug.** **Aug.** **Aug.**

Aug. **Aug.** **Aug.** **Aug.**

Aug. **Aug.** **Aug.** **Aug.**

Aug. **Aug.** **Aug.** **Aug.**

Aug. **Aug.** **Aug.** **Aug.**

Aug. **Aug.** **Aug.** **Aug.**

Aug. **Aug.** **Aug.** **Aug.**

Aug. **Aug.** **Aug.** **Aug.**

Aug. **Aug.** **Aug.** **Aug.**

Handwritten notes in the left margin, including a signature and some illegible text.

huius psalmi est: alm et ipsi sint
hereditas eius: quod signat. a ha
bitabis in eis. a quo tono prohi
bentur quos scdm multitudinem
impietatum; eorum expellet deus. qm
tu bndices iusto. magnitudine p
morum a gaudiorum imensitate. Nec
est bndictio: videlz gloriari in deo
a inhabitari a d. Ista sctificatio
cedit sanctis. Sed ut sctificetur
pcedit uocatio q no est meritorum
s; gratie et tenuolentie dei. Vn sub
dit. **D**omine ut scuto tone volu
tatis tue coronasti nos. Bona vo
luntas dei pcedit bonam voluntate nra
ut piores vocet ad pnam.

Greg. in li. moral. super Job
xxxij. Scuto nos dñs
coronare phitet. q ptes adiu
uat: a remune. **Cassi.** Cōfidere
rans coronat. **Cassi.** mus q si
aui ac decoro sine ps. pñs cōdusus
est vno verto: imdicans bñficia do
mini que nullis pñt volumibus ex
plicari. Bona siquide voluntas crea
toris q nos ineffabilib; munerib;
replet. Et dida est scutu eo q reuēa
nos ptegit: a pma decora dedit.
Nec est em bona voluntas que nos
vocat a attrahit at q nos dignos
facit. **Nec quicq; pficiū valem; co**
gitare vel face: nisi hoc accipiam; a
bonitatis auct ore: sicut Apo. dicte
Ipsē opat in nobis velle a pficē.
Et iterū. Non em possum; cogitare
a nobis quasi ex nobis: s; sufficien
tia nostra. **Iero.** Agam; igitur
ex deo est. **grās deo a dep**
cemur illū vt in bona voluntate sua
ipse sit scutu nostruz et corona no

stra ne vnq; recedam; ab eo.

Collec. Sed eius voluntate vo
cati mandatis suis oī
cum diligentia obediamus: quati
nus ad premia que promisit mere
amur peruenire gratia ipsi; domi
ni nostri Iesu christi: cui est honor
in secula seculorum. Amen.

Domine ne i
furore. Titulus huius
psalmi talis est. In fi
nem ps. dauid pro octaua. **Augusti.** Visum est nonul
lis octauā hanc si
gnare diem iudicij v temp; adue
tus domini nostri Iesu quo ventu
rus est ad iudicanduz viuos a mor
tuos: qui aduentus cōputatis an
nis ab Adam post septē milia an
norum cre dicitur futurus vt septē;
annorum milia tanquaz septē di
es transeant. Deinde illud sequens
tempus tanquaz dies octauus ad
ueni. **Cassiodor;** Alij di
at. **Cassiodor;** aut istū
diem a conditione mundi post an
norum sex milia esse venturuz pro
pterea q dominus septimo die ab
opere suo legitur in illa rerum con
ditione quieuisse mille annos per
singulos computantes. quia legi
tur ante conspectum eius mille an
ni sicut dies **Augustin;**
vnus. **Sed quomiam dictum est a domio**
Non est vestrum scire tempa que
pater posuit i sua ptate satis apte
ostēdit neminem sibi oportere ar

*Sanctus
vno d
opus velle*

cia magna creatoris a iudice perci-
pimus quod nos rei dicere debea-
mus. docemur pietatem petere ne
nos iusticia possit absorbere.

Jeronim⁹ [Sana me.] p pe-
nitenciam quia
medicus es a ego egrotus sum. [L
quoniam conturbata sunt omnia
ossa mea.] v oēs virtutes aie mee

Augusti Et ne ossa carnis
intelligeres ad ex-
positionem pertinet quod subiungit
[Et anima mea turbata est val-
de h tu domine vsquequo.] Quis
non intelligat significari animā lu-
ctantem cum morbis suis diu autē
dilatam a medico. vt ei persua-
detur in que mala peccando se pre-
cipitauerit. Quod enim facile sana-
tur n̄ multu; cauet̄. ex difficultate
aut̄ sanationis diligentior erit cu-
stodia recepte sanitatis. Nō ergo
tanq̄ crudelis deus estimandus ē
cui dicitur [h tu domine vsqueq̄]
sed tanq̄ bonus persuasor anime
Et vt ipsa illud agnoscat: quanta
pena impijs preparatur qui se no-
lunt conuertere ad dominū: si tan-
tam difficultatem conuertētes pa-
ciuntur sicut alio loco scriptum ē
Iustus vix saluus erit: pecca-
tor a impius vbi parebunt.

Cassio Et intueri quia iustici-
am domini sp̄ penitēs
iste refugit a consuetudinem eius
benignitatis exposcit dicens [O
uertere domine.] de rigore iusticie
ad dulcorem misericordie. auertit
enim a nobis debitas penas: cum
eas relaxauerit benigna remissio.

[a eripe aiam meā.] ab iminenti
supplicio quod debetur errantib⁹.

August Vel intelligendū ē
cōuertere domine v
fac me cōverti. a eripe animaz me
am tanq̄ inherentem perplexitati
bus huius seculi: a sp̄mas qual-
dam dilacerantium desideriorum i
ipsa conuersione patientem.

Cas. [Saluū me fac.] n̄ fm mea
merita. sed [ppter miseri-
cordiam tuam.] in qua dum fixa
spes ponitur venia facili⁹ ipetra-
t̄

Nicolaus Quoniam non
est in morte. id ē
post mortē. [qui memor sit tui.] vi-
delicet memoria fructuosa quantū
ad eos q̄ discedūt in pctō mortali.

August intelligit quoq̄ nūc
esse tempus cōverti
om̄is a venie quia cum ista vita
transierit nō restat nisi retributio
meritorum. Ideo subditur [in infer-
no autem quis confitebitur tibi.]

Cassi. Subaudiendū ad veniā
consequendam: quasi
dicat nullus: eo q̄ in inferno nul-
la est redemptio. Confessi autem
sunt in inferno illi impij. de quib⁹
Salomon sapientie quinto dicit.
Quia dicent inter se penitentiam
agentes: a pre angustia spiritus
gementes. ac. Confessus est et il-
le diues qui Lazarum videbat in
requie constitutum. sed non est
ad vocem supplicationis auditus
quia in hoc mundo propriissime
confessio dicitur vbi a venia repe-
ritur. **Hugo** Deinde penitens
iste enumerat

Officium Augustini
p. par.

penas a columnas pnie sue dices
Laboravi satisfaciendo pro pecca-
tis meis in gemitu meo id est in ma-
gno dolore **Cassio**. Gemitus est
cordis. **Cassio**. dicitur est
luctus geminatus que merito fide-
les appetunt quomiam lugentes con-
solatur. penitentes mudat. diabo-
lum fugat. xpo conciliat. amaritudo dul-
cis. lacrimae felices. salutatis afflictio
de qua re beatus Johannes in du-
obus libris ita differuit ut merito
apud grecos aurei oris nome ac-
cepit. Et tanquam pax profuerit gemitus
adbita dicit. **L**auabo per singulas
noctes et per singula peccata lectum
meum. si hoc ad letitiam velis accipe
occurrit impossibilitas ut tanta sit co-
pia lacrimarum quam non solum facies sed
et lectum lauisse diceret. Quapropter
lectum melius delectationem corporis
intelligamus in qua velut in cubili
nostro marcenti id est putrida vo-
luptate remittimur quam potest homo
lacrimis quamuis **Augustinus**
pauca lauare. **Augustinus**
Hanc enim delectationem lacrimis
ultraat quam sese ab illa conat extrahere
Lacrimis meis **Cassio** id est
stratum meum. **Cassio** cum
hum peccatorum meorum rigabo ut
fiam ex peccatore iustus ex luge-
te letus ex egrotato sanus. Rigatio
vero ad interiora pertinet per quod
fletum significat usque ad intima cor-
dis pnie. **Ryco** Turbatus est
a furore id est
a dolore cordis oculus meus quia
ex nimia abundantia lacrimarum
obscuratur oculus que lacrimae p-

debunt ex amaritudine cordis unde
et in translatione hebraica pro fu-
rore habetur amaritudie a hec est
expo lit **Colloco** Augustinus
teralis **Colloco** vero a cassi-
dicunt debere intelligi huius penite-
tis oculum cordis sui esse turbatum
a furore id est propter iram dei quia
peccator suis exigentibus culpis da-
tur in reprobum sensum id est per-
mittitur cadere in caecitatem mentis
id est pati tenebras interiores. ex-
clusus a dei gratia per quas penite-
nitur ad tenebras exteriores que
ad diem iudicii pertinent ut penite-
re extra deum sit quis quis dum tem-
pus est coram **Hugo** Et bene dicitur
gi noluerit **Hugo** turbatus
est oculus meus scilicet per debitum
timorem et non extinctus per des-
pationem quia qui hic non turba-
tur in futuro extinguetur quando
mittetur in tenebras. **Iero**. **Vel tur-**
bas exteriores Iero. **batus est**
oculus meus id est turbata est
mens mea et totum cordis mei prin-
cipale contremuit a furore tuo o de-
us per quem supplicia timeo mihi
prepara. **Glosa** Nec meum si o-
culus meus tur-
batur quia inueteravi id est mem-
brum factus sum veteris hominis
per peccatum. **Int** omnes inimicos meos
Augustinus Hoc est in-
ter homines qui nolunt ad deum conuertere qui
contraria intentione sunt eis inimici
qui se ad deum conuertunt. **Na** cum
alii amant et appetunt istum mun-
dum alii se optant ab isto mundo
c. ij.

mag. p. med. f. v. d. n. d.

literari. Quis non videat illos inimicos esse istis. Nam si possunt eos se cum ad penas trahunt. a magnu donum est inter eorum verba versari quotidie. a non excedere de itinere preceptorum dei ab his separatus est omnis sanus non locis sed animo. Nam locis corpora continentur. Animi autem locus est affectio. **Cassiodorus** Vel iter inimicos sua. Ipsa enim sunt veraciter aduersa que animas in tartaru deducunt.

Augustinus Post laborem a gemitum a imbres creberrimos lacryarum atque post tantas difficultates exauditam se anima signans. videtur quid ad **Glosa** discendite iungit. a in futuro loco omnes qui operamini iniquitatem.

Cassiodorus quia volo me a malo rum societate diuidere qui exaudiuit dominus vocem fletus mei

Glosa videlicet compuncti onem cordis mei pro commissis. unde lacrimae pondera vocis habent. **Aug?**

Vel in propheta dictum est discidite a disciditis in extremo iudicio: cum impij separabuntur a iustis.

Hugo Exaudiuit dominus deprecationem meam a de malis amouendis. dominus orationem meam suscepit de bonis a virtutibus adipiscendis que duo necessaria sunt. quia egressus virtutis operatur ingressum. **Cassiodorus**.

Iste vero penitens in condusione orationis sue exultat orationem suam fore exauditam. quoniam haec est forma penitentium. ut meliorent a lacrimis a desinant in leticia: quatinus tali exemplo possit agnoscere eum esse quod legitur. Qui seminant in lacrimis in exultatione metent. **D**emum sancta conscientia penitentis a peccatis suis facta libera a ecclesiasticis regulis obsecundans mox pro inimicis suis ut conuertantur exorat. ut sicut ille accepit veniam ita inimicos suos carnales ad dei gratiam redire contingat. **U**nde dicit Erubescant de actibus suis malis. a intelligant ipsos actus damnosos: quos prius sibi putabant esse proficuos. **E**t conturbentur vehementer omnes inimici mei timore futuri iudicii a scripturarum predicatione terribili ne in illas penas miserimi hominum cadant. quas super peccatores lex diuina pronunciat esse venturas. **C**onuertantur ut non permittantur ire quo tendunt sed cum redeunt ab inferni fovea liberentur. **E**t ne nos diuicius iudicaret forsitan differendos addit. a erubescant valde velociter ab iniquitatibus suis. **D**esiderium mentis sancte eximium. Quis enim amplius in causa sua petere potuit quam iste qui pro inimicis suis acerrimis postulauit. **T**alium itaque deus misereatur qui momenta misericordie non negligunt sicut in euangelio scriptum est Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequuntur

no

no

no

Hugo Vel hoc totum potest
legi de futuro sic eru-
bescant. id est erubescant in futuro
maximo rubore. dicentes. **Hij** sunt
quos aliquando habuimus in de-
risum a in similitudinem imprope-
rij. Nos insensati vitam illorum
estimabamus insaniam. a finez
illorum sine honore. ecce quomo-
do computati sunt inter filios dei.
Que sapientie quinto scribuntur
Et conturbentur: id est simul tur-
bantur in anima a corpore nec
leuiter sed vehementer omnes ini-
mici mei secularia desideria sectan-
tes a cum desperare in iudicio cepe-
runt: conuertantur id est conuertere-
tur a leticia sanctorum in quorum
malorum confusionem repetit a
erubescant. id est erubescant qd illis
conuersio sit ad confusionem qui
hanc noluerunt habere ad salutem
Et hec omnia fiant valde velociter
quia cito veniet eis repentina cala-
mitas a subitus iterit. **Itē aug.**

Cassi Licet in omibz psal-
mis intelligentie stu-
dium adhibere debeamus quomā
inde vite nostre maxima subsidia
conqueruntur. tamen psalmos pe-
nitentiales estimo magnope-
re perscrutandos. quibus humāo
generi velit competens medicina
prestatur. **Inde** enim animaruz sa-
luterrima lauacra suscipimus. **In**
de peccatis mortui reuiuiscimus.
Inde lugentes ad eterna gaudia
peruenimus. **Est** enim quoddam
iudiciale genus: in quo reus con-
spectibus iudicis presentatus assi-

stet peccatum suum lacrimis dilu-
ens a confitendo dissolvens sum-
mum genus defensionis afferēs.
videlicet qd seipsum ipse condem-
nat. **Dic** non est accusator extra-
neus sed ipse peccator impugna-
tor est suus. meretur veniam. quia
se non excusat a culpa nec potest
aliter agi sub tali indice cui pecca-
ta nullus preualet abnegare.

Questimabilis pietas creatoris
rerum pro se sententiam dicere fe-
cit: quando ipse se vehementius
accusauit. **Dona** nobis domine in
satisfactione nostra tota nos cari-
tate compungi: qui nobis saluta-
rem supplicandi regulam prestiti-
sti. **Qui** in trinitate perfecta uiuis
a regnas deus. **Per** omnia secula
seculorum amen.

Domine deus
meus respice.

Titulus huius psalmi talis est:
Psalmus dauid quez cantauit do-
mino pro verbis Chusi filij gemi.

Cassiodorus Quāuis
hec cau-
sa in secundo libro regum decimo
quinto latius inducitur. propter
explicationem tamen tituli. bre-
uiter exponenda cognoscitur. **Cū**
dauid a filio suo Absalon crudeli
bello premeretur amicum suū chu-
si fecit p dimoscendo consilio ab Ab-
salon ad eius castra migrare. ut
quicquid aduersum euz ageretur
sibi met secretius indicaret.

c. iij.

Mo qd viij ps excellētissie dñia demona petri dicitur

Hugo Huic historie videt
alludere titulus. si po
tius agit de signato q̄ de signante
Calliodorus Chusi enī
spatre Au
gustino docente interpretatur silē
tium quod reuera fidelis eius ex
ercuit quando illi secretius profu
tura mandauit. Filius autem Ge
mini filius dextre itrepretatur. **RS**
tene ad ipsum refertur: quia salu
ti eius necessaria predicōne consu
luit. Sic dominus noster in medio
iudeorum silentium misit. cum mi
steria sancte incarnationis assum
psit. per hōis enim iudeis tanq̄ silē
tium fuit. quod fidelibus probat
esse predicatum. Hunc ergo psal
mum ad similitudinem Chusi: de
futuro misterio domini propheta
cantauit. Quia sicut dauid filij sui
Absalon a se geniti a educati: in
iustam persecutionem pertulit.
Ita dominus liberati a se populi
atq; nutriti furorem detestabili p̄
sumptione sustinuit. Item Aug⁹
Calliodorus Scire debe
m⁹ hunc
primum esse psalmum eorum in
quibus per actus dauid significan
tur domini futura misteria. subse
quuntur enim huiusmodi: videli
cet vicesim⁹ sext⁹. tricesim⁹ tert⁹
quadragessim⁹ quart⁹. in quibus
conuenit scema quod dicitur alle
goria v̄ inuersio aliud dicens. ali
ud signi **Hugo** Camit ergo
ficans anima per
fecta in propheta cui illud secretū
innotuit pro verbis Chusi. id est

pro cognitionē eius de; secreti chy
si dico filij gemini. id est dextre.

Quod secretum dextre deus id est
fauens atq; propici⁹ ei operat⁹ ē

Calliodorus Que qui
dem fide
lis anima ex persona sua domini
deprecatur: vt ab omnibus perse
cutoribus eius virtute liberet di.

Domine Nicolaus per
om

nium generalem gubernacōnem.
deus per creatōnem. meus per fide
et deuotionem in te sperauit: confi
dens de tua

Hugo saluū me
bonitate.

fac ex om
nibus persequentibus me tam vi
tjis a demombus q̄ prauis homi
nibus a libera me.

Non enim mi
chi sufficit: vt te defendente sim
saluus: nisi a te liberante sim se
curus.

Demde de plurali nume
ro ad singulare m̄ redit: cum sub
iungit. Ne quando. id est ne ali
quando rapiat dyabolus vt leo

circumiens quem decipiat animā
meam. quia non curat de corpore

Vnde Gregorius Nichil fecisse se
estimat si animam non lauciat.

Tuum igitur auxilium domine
imploro. dum pro. quia non est

qui redimat peccata tollendo. neq;
qui saluum

faciat **Calliodor⁹**

Cum tu subueniendo cessaueris.
Illo enim tempore preualet dya
bolus rapere aq; nobis peccatis no
stris obstantib⁹ xps distulit sub
uenire. Augustinus. Et vt manife
stum sit iam perfectam animam

*Erasmus
allpand
Nho dms
profans*

hoc etiam dicere cui solius dyaboli fraudulentissime insidie cauende sunt. vide quod sequitur. **Domine deus meus si feci istud**. hoc videlicet quod **Hugo** [Si e] subditur. **Hugo** inquit [id est] aliquod peccatum mortale quod est contrarium equitati in manibus meis et opibus meis.

Augustinus Si reddidibus michi mala id est si non feci quod docuisti verbo a exemplo qui in magna patientia pertulisti traditorem.

Hugo Si sic notuum docuisti a precepisti. videlicet non faciendo peccatum mortale: neque reddendo mala pro malis sed bona pro malis [decidam merito] tanquam videtur [ab inimicis meis] me persequentibus [inanis]. id est fructu mansuetudinis vacuatus.

Augustinus Inaniter se iactat qui cum ipse homo sit cupit se de homine vindicare. Et cum superare hominem palam querit: occulte a dyabolo superatur. Jurare videtur hic per execrationem quod est grauissimum iurandi genus: cum homo dicit. Si illud feci illud paciar. Sed aliud est iuratio in ore iurantis. Aliud in significacione propter tantis. hic enim vere dicit quid contingat hominibus qui reddunt retribuentibus mala. Non quod sibi aut alicui quasi iurando imprecatur. **Persequatur** ergo inimicus. id est dyaboli [animam]

meam. Persequatur enim mala fuggerendo. Et si deceperit comprehendet. unde subdit. **Et comprehendet eam.** per consensum. **Et conculet in terra vitam meam.** **Castiodorus**

Sic enim de animabus efficit. quas crudelissimus inimicus vincit ut eorum actus faciat terrena contagione maculari. **Et gloriaz meam.** que debet esse in conscientia mea de bono opere. in puluerem id est in superbiam et iactanciam.

Augustinus Gloria enim hec in puluere deditur. si per superbiam quisque contemneris secreta conscientie. ubi deus solus hominem probat vellet apud hominem gloriari. Hinc est quod alibi dicit. deus conteret ossa placentium. **Castio** Ecce quo hominibus **Castio** modo peccantium ruinam mirabili narratione descripsit: dum sibi conditionem ponit. **Iheronimus**

Quasi dicat: si hec feci hec in contingant deum aduersus dyabolum et angelos eius quoniam possessio peccatorum atque ipsi homines sunt de peccato. **Exurge** domine loquitur more humano ad deum qui dormiens perdit in publicum. **Ira tua**

Aug Quid adhuc iste quem per fecimus ad iram per uocat deum quem sciebat esse misericordem. si iste non aduersus homines hoc peccat. si aduersus dyabolum et angelos eius. cum enim iustificatur ipse ex impropio fit iustus a ex possessione dyaboli

no
Ji

guy
f
f
f
f

migrat ad templū dei. Et quā pena ē
vt cuiq; auferatur possessio in qua
dominali desiderat hanc penā dicit
irā dei aduersus diabolum vt desinat
possidere quos **Calliodo**
possidet.

Calliodo Rūi totiens punitur quotiens ab
eo peccator subiugatus eripitur.
a exaltare in finibus inimicorum
tuorum. Id est in possessione dya
boli a suorum quā in peccatorib;
tenet. In ipsis enim exaltatur do
minus quando a conuertentibus
confessio laudis ei offertur. **Ex**
urge domine deus meus in prece
pto quod māda sti. Id ē quia hui
litate precepisti humilis appaē
remiens in carne a tu prior imple
quod precepisti. vt exemplo tuo
vincentes super bjam non posside
antur a dy **Hu**. Et cum veneris
abolo **Hu** in carne. L syna
goga populor. I. iudeorum vidēs

te in tanta humilitate ostitutum.
ei cū dabit te. Itanq; vilem a ab
iectū; persequendo te vsq; ad mor
tem. L a lideo L propter hanc pre
fidam sinagogam in altum id est
in celum ascendendo regredere: vn
de venisti dominus iudicat p̄ los.

Augustinus quia inde
dicare viuos a mortuos. Quod iudi
cium anima perfecta non timens
ait. **J**udica me domine s̄m iu
sticiam meam. I. qua oledui prece
ptis tuis. a s̄dm innocenciam
meam. quā non reddidi retribuē
tibus michi mala. Et addit super
me. quo additamento demonstrat

idipsum q̄ anima iusta est a ino
cens hoc non per se habere sed per
illustrantem a illuminantem deū:
Consumetur. quasi dicat. veniet
christus iudicare. Et interim con
sumetur nequicia peccatorū. **Trā**
latio hebrayca habet consumetur
id est p̄ficiatur nequicia peccato
rum a perueniat ad summā nequī
ciam vt possit iustum iam venire
iudiciū. S; quoniam non solū di
ctum est apoc. vltimo. **S**ordid; sor
descat adhuc. Sed etiā dictum est
Iustus iustior fiat annedit a dicit
a diriges iustum. Dirigit iustum
in ipsa consciencia vbi nullus ho
minū videt. sed solum ille qui est
scrutans corda a renes deus.

Nicolaus Ac si dicat Tu
deus facies p̄
dicta qui es scrutans corda a re
nes. id est dare videns cogitacōes
a delectationes que per renes desi
gnantur eo q̄ delectationes vene
reorū; que sunt reherentes v̄ igēt
in rebus viroū; s̄m quod dicit
Gregorius omelia. xxxij. quia vi
ris luxuria in lumbis sit.

Calliodo Nec ppriā
tus ē dei et
corda nrā discutere a ai nostri vi
gorem potentie sue luce penetrare
Sis em̄ cure **August** q̄ eo q̄
delectatio est. **August** h̄ let cu
ris a cogitacōib; n̄itur vt ad de
lectatiōē suā; pueniat. Videt igit
tur curas nrās qui scrutatur cor.
Videt at̄ fines curarū; a delectatiōes
qui p̄scrutatur renes vt cū inuene
rit non ad concupiscenciā oailor;

impis conascabit [arcti suum] v
sacram scripturam veteris ac no
ui testamenti quasi quodam ner
uo duricia veteris flexa a edomita
est [tendit] . qz per ipam scriptu
ram pctōrib⁹ minas exhibuit . a
pauit illū . qm p expositoēs expla
nauit sacram

Gregori⁹

scripturā
p̄r . moraliū . Et in eo parauit va
sa mortis] v sentēcias pctōrib⁹
dānationem cōminantes . q̄a fm
eloquij sui sentēciāz eos qui nūc
corrigi negligunt reprobos da m
nat . in quo etiam arcti sagittas
suas]

Hugo

id est auctorita
tes sacre scriptu
re de dilectione dei a p̄mi acutas
[ardentibus] auditoribus [esse
cit] vt p̄

Be

quia i eo qz ter
rore corrigit ac
censas verborū sentēcias emitte

Augustinus

Et vt intel
ligamus v
nicuiqz suppliciu fieri de peccato suo
sicut que fuerunt delectamenta ho
mini peccanti sint instrumenta do
mino punientū . Iteō subdit .

Hugo

[Ecce] q̄si dicat mani
festum est qz homo
parat sibi causam mortis a non de
us . qz homo . [pturū in iusticiā a
cōcepit dolere] . a pepit iniquitate] .

Nicolaus

Hic est ordo pre
posterus . qz con
ceptio precedit parturitionem

Hugo

Sic ergo ordina . cōce
pit dolorem ex fugge
stione id est appetitū temporalium
in quo est dolor quia est labor i ac

quiendo timor in possidendo . dolor
in amittendo . parturit . id est ma
ximo labore mitur efficere iusticia
am malum machinando cōtra p
rimū suū . Et tandem peperit iniqui
tatem id est ad actum perduxit In
quitas a iniusticia sedm hunc se
sum idem sunt . Peccator enim pec
catum quod dolor dicitur . q̄a cau
sat sibi eterne pene dolorem conci
pit concupiscendo . Deinde partu
rit consentiendo . Tercio parit ope
re perpetrando . Congruē vero non
dictum est . perpetravit iniquita
tem sed peperit . quia sicut in par
tu anxius dolor a labor est Ita p
ueri laborāt : atqz anxie anhelant
vt malum quod in corde concepe
rint ad operationis exitum perdu
cere possint . Contra tria predi cta .
scilicet concepit parturit a peperit
quē ad culpam referuntur subiun
git alia tria pertinentia ad penā .
videlicet aperuit effodit a incidit .
Vnde dicit . [Lacū] inferni con
cipiendo peccatum . [Aperuit] . a
parturiendo per cōsensum . [Effo
dit] id est ampliauit [Leū] a actū
perpetrando peccatum . [Incidit
in foueam] perditionis : a mor
tis . [quam fecit] . Et sic sibi
psi spontanea voluntate est causa
damnationis . propter quod [
Conuertetur dolor eius] id ē pec
catum quod est cā doloris vt deū
est Li ca . **Cassi** id est in ani
put ei⁹ . **Cassi** mam eius .
quē est caput corporis : [Et in ver
tice ipsius] v in rōem intellectuāle
quē est superioris aiel iniquitas

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Hic est ordo...', 'id est in ani...', and 'quē est caput corporis...'.

eius descendet & extendens eum ad inferos quia peccatum aggrauans eum non sinit animam eius ad sanctorum requiem volare.

Augustinus

Hoc fit cum in homine peruerso seruit ratio. & libido dominatur

Collector Et quia hoc periculum pfectum iste iam euasit gratias agens laudat dominum dicens **Confitebor domino confessione laudis in iusticiam eius**

Augustinus Confessio iusticie dei est: quia ista loquimur vere domino iustus es quando a iustos sic protegis ut per tripem eos et lumines: & peccatores sic ordias ut non tua sed sua malicia puniantur. Et ne intelligamus istam confessionem non esse peccatorum: sed potius laudis diuine. Itaque subditur.

Et psallam nomini domini altissimi.

Calliodorus psallere veritas est in operibus mandata dei peragere: & ymnos vocem etiam a corde cantare quod propheta promittit se facturum quod hoc reuera domino cognoscebat acceptum. Magnifica nobis huius psalmi si studiose consideremus patuerunt sacramenta. Prima parte seu duosam penitentiam docet que perfectos probatur efficere christianos. Pacientia enim est religiosi viri laborum ac dolorum omnium spe futurorum bonorum & amore domini grata tolerantia. Secunda parte salutem redit corde ipse dominus pollicetur. Tercia terrenam impietatem in illo iudicio damnatur

errantes. **O** pietas reuera optimi creatoris: qui non vis derelinquere: quos nosti ad tuum iudicium conuenire. Et immense pietatis archano. dum confitentibus parcis tibi reos ipse subducis. id est subtrahis. Quis enim iusticiam euaderet nisi premissa pietas subueniret.

Collector Precamur ergo te domine ut a laqueo mortis nos eripere digneris atque ad tue beatitudinis gloriam perducere ubi cum sanctis omnibus te laudare valeamus. Qui est benedictus in secula seculorum Amen.

Domine domine noster quod admirabilis. Titulus huius psalmi talis est. In fine psalmi 88 per torcularibus.

Augustinus Nihil de torcularibus in huius psalmi textu cuius iste titulus est dicere videtur.

Hugo Torcularia possunt accipi ecclesie. quoniam constitutio signata est per torcularia quod sicut in torculari sunt duo. scilicet vinum & acinum & folliculus vne psalmo se & ad vltimum vinum reponit in cellario regis & acinum extra precipitatur. ita in ecclesia boni a malis operum ministeriorum modo separantur in loco separantur & purgantur boni tribulatione malorum quod tamen in fine mundi dominus separabit tanquam vinum a folliculis vel granum a paleis: quia ponet ipsos bonos in cellaria eterne glorie & mali tanquam folliculi inanes. et vire

Torcularia sunt ecclesie
vnde dicitur in psalmo
vnde dicitur in psalmo

folliculis
vnde dicitur in psalmo
vnde dicitur in psalmo

christus fuit Gloria a honore coro
natus quia p meritoz sue pas
sionis resurrexit a ascendit in celu
a coronatus corporis incorrupti
bili claritate super angelos sedz ad
dexteram dei patris Et constituisti
eum super opera manum tuarum
propter quod dominus post resur
rectione sua; dixit Mat. ultimo da
ta est mihi omnis potestas in celo
et in terra. Ideo omnia subiecisti
sub pedibus eius quia etiam ange
li supremi sunt homini christo sub
iecti. Oves a boues vniuersas insu
per a pecora campi. Istud iuxta li
teram additur ad remouendum
illorum errorem qui dixerunt qd di
uina prouidentia no se extendit ad
ista inferiora sed tantum ad supe
riora In quorum psona dicit Job
xxij. Circa cardines celi perambu
lat nec nostra considerat. S; casti
dicit qd hec verba de temus allego
rice dicta accipere ne post rationa
les creaturas incompetet pecora
vel iumenta posuisse videatur.

Cassiodorus oues ele
dum po
pulum significat christianum de
quo in euangelio dominus petro di
cit. Pasce oues meas. boues predi
catores a pastores sigt qui huma
na pectora mandatis celestibus
exarantes virtutum messem ger
minare fecerunt. Nec vacat qd dicit
insuper quia non solum illi sancti
subiecti sunt christo sed etiam pec
catores. Sepe de conuersis talibz
maiore gloria triumphat dominz
Christus. Pecora enim sunt dum

*Ita dicitur in psalmo
et dicitur in psalmo
et dicitur in psalmo
et dicitur in psalmo*

in camporum libertate is est in mu
bi istius voluptate pascent **Volu**
eres celi id est supbi qui verbo ia
tantie ponunt in celum os suum.
Quorum caput dixit ysa. xiiij. Ascē
dam in celum a similitero altissimo

Augustinus et pisces
maris u
curiosos a auaros qui perambu
lant semitas maris id est inquit
i profundo huius seculi tempalia
que taq semite in mari cito vanes
cūta incereunt Et dicit qd pambu
lant ostendens p hoc pertinacissi
mum studium inania a preterflue
tia requirentium. **Hec autem tria**
genera uiciorum id est voluptas
carnis a supbia a curiositas omnia
peccata concludunt que michi ui
dentur a Johāne apostolo enume
rata cum dicit. Nolite diligere mu
dum quoniam omnia que in mun
do sunt concupiscentia carnis est a
concupiscentia oculorum et ambi
cio seculi. Hi omnes predicti tam
boni quam mali christo dicuntur
subiecti quia nunc bonos auz ma
lis mixtos in ecclesijs videmus

Nicolaus In fine autem
psalmi resumit
primum versum dicens **Domine**
dominus noster qd mirabile e
nomen tuuz in vniuersa terra hoc
in cantilemis solet fieri qd in fine re
iteratur prin **Cassio** De dua
cipiam **bus** na
turis christi domini secundus psal
mus a iste locuti sunt quibus a alij
sequuntur viz. xxij. lxxij. cvij. cix. a ex
xxvij. vt obscurum huius seculi

grabientes quasi pluribus lampas
dibus incensus i hereticas cautes
id est duricias. Cautes est petra
durissima quam minime valeat
incidere. Quapropter tanti benefici
cujus cognoscamus auctorem. vnus
est dominus christus genitus ex
patre sine tempore. natus ex maria
in tempore. prius mundum creauit
ex nichilo postea ab igenti libera
uit eum.

Exicium mors
tormentum dades vel calamitas
Quale enim rogo genitricis pietatis vt
ille rex angelorum tactus caritate mi
mia: dignatus est ad nos miseros
morti addictos venire: vt mors
cum auctore suo dyabolo vincere
tur. qui mundum suis vinculis
tenebat captiuum. Vnde de teatus am
brosius ymnū natalis domini elo
quentie sue pulcherrimo flore com
pmit vt pius sacerdos tū dignū
munus offerret. At enim inter cetera p
cedens de thalamo suo pudoris au
la regia. genitricis gregis substantie
alacris vt currat viam ac. q. super
humanū ingenium scūs vir excoluit

Collector q̄ admirabile
est nomen domi
ni qui infantes erudit. astutos de
struit. peccatoribus miseretur. sā
ctos visitat. angelos possidet ho
mines continet. omnem creaturam
sibi subijcit. Ipsum qui est princi
pium a finis laudemus in princi
pio a fine. vocem in domini laude
extollentes. Ipsius amemus vt pa
trem vt creatorem vt redemptorem
nostrum. atq; vt dominum timea

mus mirabilem in consilijs super
filios hominum. qui est benedictus
in secula seculorum Amen

Psalmus ix.
Confitebor
tibi domine
in toto corde meo.

Titulus huius psalmi talis est
In finem pro occultis filij ps 68.

Nicolaus Ad cuius intel
lectu sciendum
q̄ duplex est iudicium scilicet duplicem
domini aduentum quorum primus
fuit occultus: eo q̄ diuinitas latu
it sub carne mortali. Secundus etiā
est occultus. quia nescimus diem
neq; horam. quando veniet domi
nus. De hoc duplici aduentu do
mini nec non de duplici iudicio da
uid spiritu propheticie tractat in hō
psalmo. **P**rimum enim horum
iudiciorum est iudicium discretio
nis quo discernuntur fideles ab in
fidelibus. a hoc incipit potissime
a predicatione christi et aposto
lorum quo iusto dei iudicio licet
nobis occulto aliqui conuersi sit
ad fidem. a alij in infidelitate man
serunt indurati cuius ratio nobis
oculta est.

Hieronimus.
Et eodem iudicio videmus adhuc
bonos a sanctos tribulari a nesci
mus an hoc sit pro eorum pbati
one a emendatione: vt ad melius

Handwritten note: No. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Handwritten signature: J. X. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

creseat eorum gloria. **V**idemus alios tribulari: quorum pena h̄ incipit. et in futuro cum ip̄is permanet.

Videmus alios nec tribulari: nec iniuriam pati sed sanos corpe leticia corporali et omnibus bonis abundare. **I**sti tales periculosi sūt quia credimus q̄ deus eos non visitat quia non sunt digni visitari. ut postmodū sine fine puniantur

Nicolaus Nam cum apostolus dixisset ad rom. ix. ca. Cuius vult miseret deus. et quem vult indurat. Et postea. xi. ca. dicit **V**ide ergo bonitatem et severitatem dei. in eos quod quod non credunt severitatem. in te autem bonitatem dei si per manseris. Postea subdit **O** altitudo divitiarum sapientie et scientie dei quod incomprehensibilia sunt iudicia eius. et inuestigabiles vie eius. Et in ps. xxxv. propheta dicit. Iudicia tua abyssus multa. Aliud est iudicium dei: quod dicitur iudicium discussionis. quod erit in fine mundi. **I**dem aug⁹. Et licet iudicium futurum sit valde clarum. quia tunc manifestabuntur etiam occulta cordium. tamen hoc modo est nobis valde occultum. sicut quod dicit saluator **M**athei vicesimo quarto **D**e die autem illa et hora nemo scit neque angeli in celo nisi pater solus **U**trumque autem iudicium datum est ipsi christo. sicut quod dicit **J**ohannis quinto. **P**ater omne iudicium dedit filio. Et de isto duplici iudicio sibi dato dauid hoc in spiritu previdens fecit hunc psalmum. **U**nde sensus predicti tituli talis est. **I**ste

psalmus factus est a dauid propheta pro occultis filij videlicet pro duplici iudicio predicto nobis occulto dato christo filio dei: dirigens nos in finem. id est ad considerationem finis mundi: et eterne beatitudinis que tunc dabitur iustis tamquam ultimus finis. **E**t sic psalmus iste est de iudiciaria potestate christi. sicut precedens est de sua passione et exaltatione secundum sensum litteralem.

Non enim omnis expositio psalmorum de christo est mystica. **M**ulta enim et expressius prophetavit dauid de christo quam alij prophete. propter quod dicitur eximius prophetarum sicut dictum est in prologo presentis collectionis.

Jeronimus

Iste psalmus totus in persona ecclesie per prophetam de antichristo cantatur. **D**icit ergo propheta

Confitebor tibi domine. **C**onfessione laudis. **I**n toto corde meo. **I**dem est in intellectu et affectu

Cassiodorus **I**n toto corde confitetur dominum qui nullis cogitationibus mundanis fluctuat. quod perfectorum esse non dubium est qui et originalis peccati vitia et suggestiones peruersas malorum spirituum domino prestante vicerunt. **N**arrabo omnia mirabilia tua. **Q**uis ergo potest omnia mirabilia divina narrare. que quotidie in celo et in terra virtus eius operatur. **S**ed loqui quatur hic per figuram que dicitur

si nodden que significat partem
dicere omnia vt de multis aliqua
narrare vi **Hieronimus**
deamur

Narrabo ergo mirabilia tua omnia
Non illa tantum quod mortui resuscitatur
cecum illuminantur sed etiam quod pro
te anime peribit: saluti insperate
redduntur. **Item August.** et **Nico-**
laus. **Metabor corde.** et exultabo
corpore exterius. dicitur enim ex
ultatio quasi extra saltatio. et ad
dit in **Augustinus** Non

iam
in isto seculo non in voluptate cor
poris. nec in palati et lingue saporibus
nec in suauitate odoris neque in
iocunditate sonorum transeuntium:
nec in formis corporis varie et pul
cre coloratis. neque in vanitate lau
dis humane nec in consilio et ple
moritura. neque in diuicijs et possessi
onibus huius seculi superfluis sed solum in te

Hugo In quo est vera et per
manens leticia **Vnde**
ad philipp. iij. Gaudete in domi
no semper. psallam cum gratiarum
actione nomini tuo. id est ad honorem
nomis tui **Alissie** aduerbialis ponit

Nicolaus Denique exprimit
materiam sui car
tus et sue leticie propter iudicium
discretionis. de quo dicit. **In** con
uertendo. id est dum conuertisti il
licum meum dyabolum retrorsum
fugando ipsum de homine a tem
pore predicationis christi et apo
stolorum per iudicium discretio
nis de quo dicitur **Johannis. xi.** Nunc
iudicium est mundi. nunc princeps

mundi reicietur foras. quia mundus
per passionem christi: liberatus est
a potestate dyaboli et suorum **Vnde**
subditur. infirmabuntur quia po
testas demonum fuit per christum
debilitata ne possent tantum homi
nibus nocere quantum ante **Ideo**
subditur. et peribunt a facie tua.
Reputabant enim se in hoc quod
ammodo perire quod credebatur a no
cumento hominum. **Vnde dicebat**
christo **Mathei octauo.** Quis no
bis et tibi **Iesu Nazarene** remisisti
ante tempus perdere nos **Quomodo**

am fecisti. id est **Hugo** Sic enim
est facies. **continu**
atur textus **Manifestum est quod su**
gasti inimicum meum retrorsum
quoniam fecisti iudicium meum.
id est quoniam pro me iudicatus
es iniuste coram pylato. et causam
meam. quia pro peccatis meis mor
tuus es qui debebam mori. sedi
sti super thronum qui iudicatis ini
stici

Nicolaus Per thro
num desi
gnatur iudicialia potestas christi
quantum ad iudicium discretionis
quo si deles credentes: ab obstina
tis infidelibus sunt separati. **Ideo**
subditur. **Incepisti gentes per pre**
dicacionem apostolorum de ydola
tria cui erant debite et perierunt impij
id est dyabolus. qui habitabat in
ydolis. quia gentes predicacionem
apostolorum recipientes contrege
runt ydola in quibus demones co
lebantur. nomen eorum delesti. quia
qui prius vocabantur pagani mo
do vocantur christiani **Et etiam nomina**
dy

ydoloz perierūt de terra . sicut pre
didū fuerat zacharie . xlii . In illa
die dicit dñs . perda 3 noia ydoloꝝ
de terra . a non memorabuntur vl
tra **In eternū a m selm seculi**

August. Selm est hoc pñs
seculū seculi est illud qđ inco muta
bili eternitate consistit a e idem qđ
eter **Nicolaus** **Inimici**
num **gemū cal**
e st . defecerunt framee in finem . p
frameā que dr gladius ex vtraq
pte scindens . intelligūtur dyaboli
deceptiones quibus quasi imuta
bi liter sauciabat genus humanū
cui⁹ potestas a deceptiones defe
runt . 3 diminute sunt per christū
a apostolos qñ ciuitates eoz 3 de
monū destruxisti . Ciuitates demo
nū sunt prauū homines : qđ possi
dent sicut rex citatem . atq; in illis
exercent suas malicias .

Augustinus **I**bi nanq;
seruiūt ocu
li ad curiositatē . aures ad lasciuā
manus ad rapinas vel ad quod
libet aliud peccatū . a mēbra cetera
in hunc modum diabólico princi
patū 3 peruersis consilijs a factis
Qui⁹ autem ciuitatis quasi plebs
sunt omnes delicate affectiones a
turbulenti motus animi . qđ dia
nas seditiones in homine agitan
tes . has ciuitates 3 peccatores de
struxisti expellendo dyabolu 3 a eos
diuino seruitio subiugando .

Nicola **P**erijt mēoria eoz
quia post conuersio
ne n non dicuntur peccatores vel

ydolatē . quales fuerunt prius . a
hoc cum somitu 3 per somitum pre
dicationis apostolorum a domini⁹
in eternum permanet . quia regnū
dñi nostri ihesu cristi i eternū sta
bile ē . a sine fine **Parauit** in iudi
cio ipse christus thronū suū . po
testatem suā iudiciariā . a ipse iudi
cabit orbem terre 3 habitatores or
bis in equitate reddendo digna p
meritis . et populos in iusticia . Re
peticio eiusdem sermonis est

Jeronim⁹ **q̄tas** a iusticia
p eodē accipiūt
Augustinus iudicabit
in q̄ testio
niū phibente conscia a cogitacōm
bus accusantib⁹ seu defendētib⁹

Et factus est domini⁹ refugū paupi
populo videlicet catholico
Ric . q̄ fuit valde pauper in p̄
cipio cristiane fidei adiutor i opor
tunitatibus 3 in necessitatib⁹ . qñ
homo est in tribulatione .

Calliodor **I**lle est paup
dei q̄ terrē a cu
piditate vacuatus celesti desiderat
laegitate dītescere cui domini⁹ adest
in tribulacōe tēptationū adiutor .

Rico **S**perēt i te q̄ nouerūt
te per veram fidē qñ non dereliquisti
absq; consolatione querentes te
domine mori **Calliodor**⁹
bus a fide .

Nā illi soli noscūt te dñe q̄ audiūt
vocē tuā a mādatīs tuis supplicie
obediūt Et iō p̄ tātis beneficijs hor
tatur p̄pha fideles ad
laude n dei dicens . **Rico** .

Ip[s]allite d[omi]no. Igr[ati]as agend[um]. Iq[ui] ha
bitat i[n] syon. I in ciuitate celesti B
expressa p[er] syon: que speculatio i[n]t[er]
pretatur. in qua facie ab facie
videtur deus quia licet vbiq[ue] sit de
us per essentiam potentiam a pre
sentiam tamē in celo specialiter ha
bitat per apertam visionem. Lāu
tate. I p[re]dicatē i[n]t[er] gentes stu
dia eius. I v[er] legem euangelicā quā
studiose docuit verbo a facto

Hugo Sed posset quis dicē.
quō annu[n]ciabimus
verbum d[omi]ni i[n]t[er] incredulos.
cum quotidie interficiantur q[ui] pre
dicant. quibus respondetur. Polite
timere eos qui corpus occidūt
q[ui] ipse d[omi]n[us] ē. Requiescens sāgu
nem eor[um]. I requiret per debitam
vindictam sanguinē eor[um] qui oc
ciduntur de manu tyrannorum. Et
insuper. Recordatus est. I

Cassiodorus Hoc mirabi
liter ad v[er]tū
q[ui] positū est vt et p[er]secutores v[er]bi
d[omi]ni terre ret[er]at mātes p[er]missio leni
gna reficēt. Nō ē oblit[us] I ad cōgrē
cū ihermitate dicit vobis dā q[ui] p[er]
longinquitate futuri iudicij retribu
tione d[omi]ni aliq[ui]en[im] estimāt obliuisci
Lāore I oionē pauper[um] iustor[um]
miserē mei d[omi]ne. Ita ē o[ra]tio cū
paup[er]um i[n] p[er]p[etuum]

Nico vide hūili
sona eccl[esi]e **Nico** tate meaz
de inimicis meis v[er] afflictionem i[n]
illatam a **Hu** Qui exaltas me
tirānis. Hu. I lōge me facis
de portis mortis videlicet a peccatis
mortalibus per que itur ad mortē
vt annu[n]ciem omnes laudatioes

tuas v[er] p[re]dicationes tuas. p[re]bi
cando videlicet opera tua laudabi
lia. in portis filie syon v[er] in sancta
ecclesia militante que est filia eccl[esi]e
triumphantis. p[ro]pter quod p[ro] tan
to beneficio **Exultabo** i[n] salutarī tuo
id est i[n] d[omi]no ihesu christo

Nicolaus Inire sūt gen
tes i[n] i[n]teritū:
quē fecerunt quia multi tyranni i[n]
gentilitate obstinati i[n] persecutio
ne martirū subito mortui sūt: a i[n]
infernum demersi. sicut egeas i[n]
persecutione beati andree a demo
ne suffocatus expirauit. a sic plu
res alij vt patet i[n] legendis scō tū

Hugo In laq[ui]o isto v[er] i[n] frau
dulento consilio. quē
absconderunt sub quodaz p[re]textu
iusticie comprehensus est pes eo
rum id est malus affectus eorum
quia plures tyranni laqueuz mor
tis parantes christianis: p[ro]p[ri]o cau
pati sunt morte. sicut aman suspen
sus est i[n] patibulo quod paraue
rat marдохeo. a hec sūt occulto
dei iudicio **Vnde** subditur. **Ogno**
scetur d[omi]nus iudicia faciens

Cassiodorus i[n] die iudicij
q[ui] peccatori
b[on]i dabitur eterna cruciatione tor
queri. In operibus manuum sua
rum comprehensus est peccator.

Hieronimus Vnus q[ui]sq[ue]
peccator i[n]
p[er]se sibi portat i[n] conscientia et fi
nes a vincula a tormenta a vnde
sustineat **Cassi** Per qua
mala

Cassi Per qua
litates igitur operum suorum dicit p[er]dōres eccl[esi]e
d. ij.

*Exemplum p[er]foratū
apparet*

Amor p[er] p[er]p[etuum]

p[er]p[etuum]

per p[er]p[etuum]

torquen **Deinde** subiungit
dos **De** iudicio discuf
fionis qd erit in fine mundi unde
dicit. **Conuertantur** i. couertent.
[peccatores in infernu] qn eis dice
tur. **Ite** maledicti in igne eternum
Loēs gentes q obliuiscuntur deu.]
v q in fine vite moriuntur sine re
medio pnie. Et quia sicut mali pu
nientur. ita a boni premiabuntur.
Unde subdit. **Om** non in finez.]
hoc est in finali iudicio. **Obliuio** est
pauperis. **Videtur** em dñs pau
perz obliuisci in pñti non liberans
eos de malis pñtis vite. cu tñ hoc
possit. **Sed** tunc recordabit qñ eo
rum pacia remunerabitur. **Io** sub
ditur. **Pacia** pauperz non peribit
in finem. **Gregorius** omel. xxxv.
euang. qñ perisse pacia pauperz
cernitur cu ml pro illa in hac vita
humilibus recōpensatur: sed paci
encia pauperz in finem nō peribit.
quia tunc eius gloria percipit: cu
simul omia ista laboriosa terminant
Nicolaus Quia sicut p sen
tenciam finalis
iudicij iniusti ibūt in suppliciu eter
nu. ita iusti in vitā eternā vt habe
tur math. **Calliodorus**
xxv. **Cū** vero de fine seculi ppheta h tra
daret: aduentū antixpi cordis illu
minatioē puidit. a periculi magni
tudine territus magna voce ppla
mat dicens. **Exurge** dñe. **Ad** iudi
cium per ptatem iudiciali. nō cō
fortetur.] v nō preualeat. **[homo]**
antixps. **Ipe** ē homo pess⁹ quem
hūana non p̄t sustinere condico: i

quo tanta erit verfucia vt sola do
mini virtus eius possit superare ne
quiciam. **Et** gentes que cū eo scele
ra magna facture sunt etiam peti t
celerimo aduentu iudicari. dice s
hugo **Iudicentur** gentes i cō
spectu tuo.] qz te nō late
bit eoz iniquitas. **Constitue** dñe.] v
constitui permittes ppter peccata
eorum. **[legislatorem]** v antixpm
qui allaturus est pessimā legem a
iussurus multa contra dñm pcepta
[super eos] id est in tumaz eozū:
qui ei adhe
rebunt **Jeronim⁹**
[sciant gentes] cū damnate fuerit
[quā homines sūt] a q stulte fece
runt ponentes in hōie possimo spez
suam a non in deo: qui solus pōt
salua **Nicolaus** **Et** quia
re tāta p
secutio fidelium futura est tempo
re antixristi. vt videatur dom⁹
eccia in dese ruisse. si posset fieri: p
pheta admirans subiungit. **Et**
quid dñe recessisti tōge.] v recedes
tempore antixristi. **Videtur** em;
deus quodammodo recedere a cri
stifidelib⁹ quando non liberat eos
cum possit a tantis persecutioib⁹
[despicias in oportunitatibus: in
tribulatione.] **Illos** enim videtur
deus despiciere tanq̄ rem nullius
precij. quos non liberat in tempo
re oportuno: quod est tempus
tribulationis. **[dum superbit in
pñs]** id est antixristus. a loqui
tur per modū presentis de futuro
propter certitudinem ppheticie. **[in
cedit paup]** v p̄ xpian⁹ antixpō

inolebiens cruciatur omni genere
cruciatu: qui per incendium defigitur
in sacra scriptura. Et aliquos ad
terram incendit. Comprehenduntur uero
comprehenduntur. unde translatio he
brayca ita habet. capiantur. scilicet. anti
christus et satellites eius. qui secundum beatum
doctorem antiquorum in monte oliueti
fulminabitur. et magna pars abhe
rentium sibi. de quo dicit apostolus.
1i. ad thes. 1i. Tunc reuelabitur ini
quus quem dominus interficiet spi
ritu oris sui. In consilijs quibus cogitatur.
quia sicut cogitabant cruci
ari christianos sic a deo cruciabu
tur. Causa magni erroris antichri
sti subdit dicens. Quoniam
laudatur peccator. Antichristus In
desiderijs a Hugo desiderium
nime sue. Hugo antichristi
erit ut crederetur esse deus. Et in
quis benedicitur. ut deus.

Castiodorus hic antichristus
adulantiu et
fallentiu cateruis eousque pducet.
ut se non solum regem terre sed etiam
rerum omnium predicet deum sicut
Apostolus dicit ita ut in templo dei
sedeat et extollat se supra omne id
quod colitur et quod dicitur deus.
Et sic prouocabit deum ad iracundiam
id est ad uindictam malicie sue.

Unde Nicolaus Deacer
sequitur. Nicolaus baurit do
minu peccator. ipse uidelicet anti
christus qui dicitur peccator in deum.
et iniquus in proximum. secundum multi
tudinem ire sue. et ire diuine contra
se prouocare. non queret. penitenti
am sed morietur in obstinatione

Hec est magna ira dei ut desit pec
catori correctio: et assit adulatio.

Tunc enim assimilatur antichristo
de quo dicitur. Non est deus in
conspectu eius. uidelicet alicuius
reputationis apud se.

Cassiodorus quia de ipso nequissimo da
niel propheta testatur: di
cens. Et extollet rex aduersus omnes
deum. et ad deum deorum loquetur superbia.

Nicolaus Iniquitate sunt
vite illius in omni
tempore. et cogitationes et opera
illius occupabuntur in peccatorum
pollutione omni tempore vite sue.

Hugo Auferuntur iudicia
quia quibus in presen
ti iudicis occulte et in futuro dabis
manifeste. La facie eius. et a mente
et memoria eius et sic non timebit
iudicia dei super se ventura: pro nimia
elatione. et Castiodorus

Sic iudicia dei a corde peccatoris
auferuntur quoniam videt tardius veni
re quod celeriter meruerat sustinere
omnium inimicorum suorum dominus
bitur. potentia et seductione signo
rum populos Augustinus.

Dicitur enim omnes reges supera
turus ut solus super omnes regnum
Et quia per nepharias artes ad
illud inane culmen dominationis
que perueniet addit. Exiit e
nim in corde suo. id est cogitauit
presumptuosa securitate.

Hugo Non dicit ore
quia verba eius
erunt pulcra ad alliciendum homines
d. 111.

cogitabat ergo in se dicentis non mouebor. non deiciat ab hac domo mea. Auguſti fama mea a no me meū de hac generatione in generatione post eorum non tranſiet niſi malis artibus a dipiſcat tam excelſum principatū de quo poſteri tacere non poſſunt

Ric. Et hoc faciam sine malo. sine vlla iniuria. **Qui?** maledictioe os plenu e. blasphemando existit cum se dei filium esse me cietur. a amaritudine. a amara commina **Cassi** qm penam mortione. **Cassi** tis indicit a ab suppliciu iubet peruenire qeū taq deum contempse. **Rico** a dolo. ruit adorare. **Rico** quia re bis blandis a seductoris multos decipiet. sub lingua. a i corde. labor a dolor. q cogitabit qli scis inferet laborem a dolorem.

Gre xv. a xxxij. mox. Peruer si qz qz mali ni i lingua h sub lingua habent in sermombus dulcia pretendunt a in cogitacoibz peruersa. **Auguſti** Tacite ei moliant. **Auguſti** ista e cogitaturus sed hoibus alia locutur. vt bonus a iustus a dei filius vi deatur. **Sedet in insidijs** Imore la tronum. **Cum diuitibus** quibus diuitibus. nisi eis quos huius se cuti mueribz accumulabit. Et ideo in insidijs cum hys sedere dicitur e. qm falsa felicitate ipoz ad decipie dos homines ostentabit. q praua voluntate hne tales esse cupiunt. a bona eterna non querunt in la

Handwritten note in the left margin.

queos eius incidunt. Et quia miraculozum fraude multos illa q abie Deo subiuctu est. in occultis. qd puto dictum esse quia non facile i telligitur tunc quid appetendu qd re fugiendum sit. Et hec omnia faciet. vt interficiat innocentem. populum videlicet christianum sibi motedientem. Interficere innocentem est ex innocenti a religioso facere no. **Cas.** Eiusq animā ppe centem. tua morte dānare.

Nicola? Oculi eius i pau perem. a m plm fidelem. respiciunt. considerans q liree ipsum totaliter possit destrue re. **Insidiatur in abscondito** q i leo in spelu. **Gre** xxxij. mox. Re ca sua. **Gre** de leo a msi dians dicitur antichristus. Insidi ans per miraculoz speciem signis leo per fortitudinem secularem. vt enim eos qui aperte sunt iniqui p trahat secularem potenciam ostē dit. Et vt etiam iustos fallat signis sanctitate simulat. Illis em suadet magnitudinis elationem. Istos decipit per ostentationem scitatis.

Cassiodo Due em psecutio nes ppli xpiani precesserunt. prima fuit violenta cum a paga nis christiani proseri ptionibus tormentis a cedibus ad ydolorum sacrificia cogeban tue. Altera fraudulenta: que nunc per hereticos a falsos agi tur christianos. Nouissima su perest. que per antichristum dici tur esse ventura. qua nichil pericu losi. quonia erit violenta nimis.

Handwritten notes and signatures at the bottom right of the page.

et potestate regni secularis a dece-
ptiosa miraculis. sicut dñs in euā-
gelio dicit. **S**educat si fieri potest
etiam electos. **I**de aug⁹. **I**nsidi-
atur ut rapiat pauperes. **T**erra cō-
insidiarū nimitatē callidi psecuto-
ris ondit. **E**t insidiatur. **R**apere pau-
perem. **V**ide pere populi xp̄i. **D**ū
v. vsq̄ lat. **A**ug⁹. **Q**uibus
trahateū. **A**ug⁹. **P**ōt cru-
ciatibus affligendo ad se abducit.

Nicolaus **E**t q̄ tormento
verbis dolosis ad se trahere stude-
bit. **V**nde subditur. **I**n laq̄o suo.
hoc est in dolo suo. **H**ūiabit eū.
videlicet po. **R**uina cū
puli christi. **A**ug⁹. **S**igna a
miracula facere cepit quanto mi-
rabiliora videbūtur hōibus tāto
illi sancti qui tunc erunt contēnen-
tur a quasi pro nichilo habebunt.

Jeronimus **E**t tunc. **I**neli-
gnabit se. **A**d
humilitatē ut videatur quasi mitis
a sanctus. a cū se nichil incliaue-
rit tūc casurus est. **V**nde subdit

Nico **L**a cadet. **I**a domimio suo
cū dñatus fuerit paupe-
rum. **S**xp̄ianorū. **S**uo tēpore abie-
ctum a spoliatorū. a causa deie-
ctiomis eius subditur. **D**ixit enim
in corde suo. **V** cogitauit hoc qd̄ sū-
ditur. **O**blitus est deus. **N**on hñs
noticiā scōrum nostrorū. **A**uertit
faciem suam ne videat in finem.

Jero **A**cti dicat mea sunt oīa
q̄ dñi seculū fuerit. a in
obliuione tradidit illa deus. a nū-
q̄ amplius vsurus est illis. sed

mea sunt quia ego sum deus
Augusti **H**ec est inclinatio
miserimi casus dñi
humanus animus in suis iniqui-
tatibus prosperatur. a parci sibi
putat cum exccatur: a observa-
tur ad vltimam vindictam.

Nicolaus **V**ide describiē
antixpi finalis
dicitio que fiet virtute diuina ad
preces scōrum. qd̄ preuidēs dauid
orādo subiungit. **E**xurge dñe.
q̄ videris quasi dormire cū pmitis
eum tanta mala facere in sanctos
tuos. **A** exaltetur. **V** mōstret. **M**a-
nus tua. **V** ptās tua ad eū puidē.
Dū. **N**e obliuiscaris pauperes. **D**itte-
do eos diutius in persecutione anti-
christi a.

Hugo **V**ides at ecclā
suorū. **H**ugo se literandaz
exultat. a antixp̄o suo psecutori
insultat dī. **P**ropter qd̄ irritauit i-
pius deus. **Q**id diceret. quid profuit
ei tāta mala facere suis blasphem-
is dñm puocare ad eius pdicōez.

Nico **D**ixit em̄ in corde suo n̄
requireret. **F**acta me a ad
puniendum ea tanq̄ non curans
vel ignorans. **V**ides. **T**u deus cui⁹
oculis oīa nuda sūt a aperta. **Q**m̄
tu laborez a dolorez. **Q**uos infligit
sanctis tuis antixp̄s. **O**sideras. **D**i-
ligenter ad puniendū. **V**t. **V** quo
tradas eos. **S** antixp̄m a suos mi-
nistros. **I**n manus tuas. **V** in ptā
tem iustic.

Augusti **I**n me d̄ iuz-
cie tue. **A**ug⁹. **D**eductis im-
pijs a iudicis redit adiutor: ut sic
illi digna factis recipiunt: ita isti
promissa premia consequantur.

1
Vnde **Q**uoniam tibi derelictus est
subdit. **N**ico paup. v. populus
cristianus vt eum protegas a dese
das orphano. v. videris populo cri
stiano qui anticristi tempore videbi
tur quasi sine patre protegere a ma
tre compaciens. tu eris adiutor.
accipiens eum sub protectione tua.
Quoniam brachium. v. ad nichilum re
dige potentiam peccatoris a mali
gum. v. anticristi qui. ij. ad thal. ij.
dicitur homo peccati a filius pobi
tiois. Queretur patrem illius. quia
nequitia illius a te diligenter discuti
tetur. an sit amplius utilis ad pur
gationem electorum. a non mue
niet. ad hoc ultra utilis eo quod suf
ficienter erunt purgati. a sic anti
cristus occidetur. a cum suis deicie
tur in ignem inferni. sicut patet pro
phetia virgam in ignem post debitam
filii correctionem. Et quia interfecto
anticristo apparebit manifeste po
testas a dominium christi. **I**ohannes subdi
tur. **D**ominus regnabit in eternum a in
seculo seculi. a sine fine. quod vt dici
tur damielis. vij. Potestas eius potestas
eterna a regnum eius non corrumpet
peribitis gentes. videlicet tu anti
criste a qui tibi adhaeserunt. de
terra illius. quia regnabit in eter
num. Et quia peribunt ad petitionem
sanctorum. **I**deo subditur. **D**esiderium
pauperum exaudiuit dominus. **I**fa
ciendo finem de persecutione anticri
sti. **P**reparacionem. v. affectum cordis
eorum. **I**n quo desiderabant liberari
a malis partibus. **L**audiuit auris tua.
Jeronimus v. clemencia tua per
quam fidelibus largiris

120
vitam quam desiderant habere eternam.
Nico Deinde dauid finaliter
codudat petitionem ecclesie
dicens. **I**udicare pupillo a humili.
scilicet pro populo catholico qui erit
in extremo. **A**ugustinus Aliud
iudicio. **A**ugustinus est in
dicare pupillum a iudicare pupillo
Iudicat enim pupillum qui eum
condemnat. Et iudicat pupillo: qui
pro illo sententiam profert.

Hugo **V**t non apponat. v.
non presumat. **V**ltra
magnificare se homo. v. quicumque
se erigere contra deum. **S**uper ter
ram. sicut fecit antichristus

Cal. **C**ompleta est psalmogra
phi denuntiata promissio. **R**e
secrata sunt filii occulta miracula.
O ingentes a ammirabiles cause
que quis exposite videant adhuc
tamen sine dubitatione secreta sunt
dum ignorant qui veniant a adhuc
obstruse esse monstrantur. **S**ic a
secrete est quod dicitur a querentibus
non tacentur. **Q**uia propter dominum super populi
cemus effusus vt nobis emenda
tionem saluterrima offerre dignetur
quia sine excusatione peccat cui re
tributio meritorum pro dicit esse ventura
Jeronimus **I**pe qui dominus est
ab antichristi ope
ribus nos custodire dignetur ille
sors. vt ab illo pupilli facti: prem
xpm dominum cognoscentes ipsum se
quamur fide. ipsum timeamus cor
de. ipsum glorificamus opere. cui
cum eterno patre a spiritu sancto
est honor a gloria in secula secu
lorum. Amen.

sermonē ad dñi; d. qm̄ Jac si dicat
~~glosa~~ per arci v p sacram scri
pturā heretici parāt dece
ptiones simplicib⁹ qd tñ n̄ ē ex vi
tio scri **Cassio** sed d neq̄ssima
pture. voluntate sua
qm̄ que p̄fecisti v scripturas q̄s p
fēcē edidisti ad salutē destruxerit.

~~glosa~~ v peruerterunt male ex
ponēdo lūst⁹ at̄ .s. xp̄s
quid fecit .s. quasi dicat . si hereti
ci offendunt nonne xp̄s pacez dat
nobis . dat vtiqz pacē quā vos he
retici nephānda dissensioē viola
tis . qui dixit . Pacem meam do vō
bis . pacem meam relinquo vobis.

August xp̄us quid nobis fe
cit qui traditorē su
um tanta paciā pertulit vt ei p̄mā
eucharistiā confectā manib⁹ su
is a ore suo cōmendata; sicut cete
ris apostol⁹ traderet . Quid nobis
fecit christus qui eundē traditorē
suū quem dyabolū nom̄ inauit añ
traditōnem sui dñi . nec locutis do
minicis fidem potuit exhibere cum
ceteris apostolis ad predicanduz
regnum celorum misit . vt demon
straret dona dei peruenire ad eos .
qui eum in fide accipiunt: etiā si ta
lis sit p̄ quē accipiūt q̄l iudas fuit

Cassi exprobratis his q̄ falsa
sentiant de religione re
rissima consequenter p̄pheta dicit
iudicia domini esse ventura vt hu
mana p̄uerfitas saltē cōsiderata
domini districtōne se corrigat Vñ
dicit . Om̄s i templo sancto suo
v̄ in vnoquoqz religioso . Sic ait
apostolus . Si quis templū viola

nerit disperdet illum deus . Tēpli
em̄ dei sanctum est quod estis vos
vt sciat hereticus a dō se posse disp
gi a quo noscuntur corda recte cre
dentium possideri . dñs in celo v̄ i
sanctis hōibus sedes eius quia
sanctos viros p̄ntia maiestatis sue
diuinitas insidere dignatur .

Jerō Oculi eius in pauperē
respiciunt oculi christi
id est aspectus diuinitatis .

~~glosa~~ viz misericordia ei⁹ ad
p̄l̄m xp̄ianū respicit . L
palpebre ei⁹ interrogāt filios hōim

Cassiodo p̄pha loq̄tur h̄ at
legorice d̄ deo q̄i
habeat palpebras q̄ cū claudūtur
nichil videtur . dicit em̄ dñm non
solū respicere quando intendit ocu
lis sed etiaz tunc requirere v̄ cōsi
derare filios hōim : cū eos negligē
re quasi dormiens estimatur

Jerō Palpebre sunt diuinitatis
subtilitas v̄ iudicia dei oc
culta in quibus nos interrogat v̄
cognoscat quid habeat vnusquisqz

Rico p̄ hoc scrutatur act⁹ a co
gitacōes filioruz hōim . q̄
idē dicitur palpebre dei . quia
ipsa iudicia eius q̄nqz nobis clau
duntur . a q̄nqz nobis aperiūtur tā
q̄ palpebre

Jeroni Videmus
vna; gen
tem flagellari a scimus pro qua cā
flagellatur . Nec manifesta iudi
cia sunt . Videmus alteram flagel
lari a nescimus pro qua causa . a
hec iudicia dei sunt occulta tanq̄
nobis clausa . Et per hęc superius
cōprehensa . Om̄s interrogat iul

tum a **hugo** v. pbat a discreti
impū mit consciās eoz
de quibus noscitur solus deus fer
re iudicium. Et sic interrogando in
uenit q. Qui diligit iniquitatem
v. p. d. m. Nam peccatū iniquitas ē.
vt dicitur **Remigius** Ille
Job. iij. diligit iniquitatez: qui ex desiderio pec
cat. qui et si semper viueret: semp
fuis desiderijs peccando vti vellet
Et hic loquitur animam suam.]

Callio Se em̄ persequitur q̄
sequitur dyabolū. dū
illas semitas cōmeat maunt que
ad penaz loca sū gienda pducunt

hugo Ruid at dilectoribus in
quitatū sit futuz cōter
oñdit d. **P**uer. s. dñs v. plueret
faciet. super peccatores laqueos
vt illa q̄entur. ita q̄ non possunt
mereri. vnde puer. v. Iniquitates
sue capient impū. a fumbus pec
catorum suorum constringitur

Nicol Etiam iuxta litteram
peccatores moriuntur
subito a ex impūso q̄i capti laq̄o

Glosa lignis. v. cupiditas.
sulphur. v. fetor ma
loz operum. a spūs pcellarū. p
hoc penā eterni iudicij indicat. a
vetera

Jeronim Hoc to
tū fm̄
historiaz factū fuit q̄i dominus plu
it sulphur a ignem sup 30 domaz
vt ait ap̄tus iudas. in exemplum
ignis eterni factū fuit. Addidit q̄.
l. pars calicis eoz. Quare dixit p
tem eorum. quia vnusquisq̄ p p
te sua quasi de calice iustam vindi

ctam recipiet pro ut gessit miseri
as suas vt ait ppheta. Reddet deus
vni cuiq̄ iuxta opera sua. Et ideo tā
q̄ racōnem reddens quare id fiat
subicit. **Om̄ iustus dominus** Ip
naturam. a iusticias dilexit quia
vnunquēq̄ scdm̄ opus eius ap̄ri
um iudicat. Lequitatez vidit vult
eius. vt sanctis premia: p̄cōrib9
penam **Cassi** Q̄tēne versuta
tribuat. **Cassi** as a peruersita
tes hereticorum a malignoz: nec
non retribucōes ip̄oz p̄ iste mi
rabili breuitate cōplexus est. vt
quorum futuras p̄as agnoscim9
ab eorum prauitate arceamur

Jeroni Quia p̄ter dño suppli
cem9 q̄tin9 nos vocati
one sua dignetur efficere dignos.
a non fm̄ p̄tā nrā nobis supplicia
inferat. sed fm̄ magnam miam su
am veniam largiatur quia ip̄i est
cū eterno patre a spū s̄cto honore
a gloria in secula seculoz Amen

Aluum me fac
Titulus h9 ps tal est
In fine ps d8 pro octa
ua

Sensus eius talis est. ps iste at
tribuitur dauid a fideli tendenti in
fine: v. in xpm. a in eodem ps orā
ti p octaua v. p die iudicij. de quo
in vi. ps. supra

Glosa Vi
didum est. **Glosa** Vi
em̄ vit scis multiplicatā vanitatē
seculi q̄i subito timēs exclamat p
magnitudine periculi a ait

Aluum me fac domine!
qui potes solus saluare.

q̄ octaua p̄ die iudicij